

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJA

2018 METŲ VEIKLOS ATASKAITA
(2019-02-28 Nr. 2-1755)

Vilnius
2019 m.

TURINYS

VADOVO ŽODIS.....	3
I SKYRIUS. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMAS.....	3
PIRMAS SKIRSNIS. KONTEKSTO (APLINKOS) ANALIZĖ.....	3
ANTRAS SKIRSNIS. STRATEGINIŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS.....	4
1. Pirmasis strateginis tikslas ir efekto vertinimo kriterijų vykdymas.....	6
1.1. Efekto vertinimo kriterijus E-01-01 „Kasmetinis keleivių vežimas visomis transp. rūšimis (mln. kel.)“.....	6
1.2. Efekto vertinimo kriterijus E-01-02 „Kasmetinis krovinių vežimas visomis transp. rūšimis (mln. t.)“.....	8
1.3. Efekto vertinimo kriterijus E-01-03 „Gyventojų, kurie nuolat naudojami internetu, dalis, proc.“.....	10
1.4. Efekto vertinimo kriterijus E-01-04 „Transporto paslaugų eksporto apimtis (mln. Eur).....	11
1.5. Efekto vertinimo kriterijus E-01-05 „Žuvusiųjų keliuose skaičius 1 mln. gyventojų per metus“.....	13
1.6. Efekto vertinimo kriterijus E-01-06 „Transporto sektoriuje sukuriama bendroji pridėtinė vertė (mln. Eur)“.....	14
1.7. Efekto vertinimo kriterijus E-01-07 „Aptarnautų keleivių sk. tarptautiniuose oro uostuose (tūkst. kel.)15	15
2. Antrasis strateginis tikslas ir efekto vertinimo kriterijaus vykdymas.....	17
2.1. Efekto vertinimo kriterijus E-02-01 „Gyventojų, kurie naudojami elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis, dalis (proc.)“.....	17
II SKYRIUS. VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS.....	19
1 PRIORITETAS. Darni, atsakinga ir sveika visuomenė.....	19
1.5. Kryptis. Aplinkos, tinkamos darniai gyventi visoms gyvybės formoms, kokybės užtikrinimas	19
3 PRIORITETAS. Viešojo sektoriaus efektyvumo ir skaidrumo didinimas.....	20
3.1. Kryptis. Viešojo sektoriaus efektyvumo didinimas.....	20
3.2. Kryptis. Viešųjų ir administracinių paslaugų modernizavimas ir informacinės visuomenės plėtra.....	20
4 PRIORITETAS. Darni ir konkurencinga ekonomikos plėtra.....	21
4.1. Kryptis. Inovatyvios ekonomikos ir išmaniosios energetikos plėtra.....	21
4.4. Kryptis. Infrastruktūros jungčių su ES plėtra.....	22
5 PRIORITETAS. Saugi valstybė.....	25
5.4. Kryptis. Viešojo saugumo stiprinimas ir baudmių vykdymo sistemos modernizavimas.....	25

VADOVO ŽODIS

Susisiekimo sektoriui 2018 m. buvo išties reikšmingi. Palyginti su 2017 m., pernai išaugo susisiekimo sektoriaus – transporto, sandėliavimo, logistikos ir ryšių – sukuriama bendroji pridėtinė vertė ir siekė 4,97 mlrd. Eur, tai sudarė apie 14 proc. visos šalyje sukuriamos BVP. Lietuvos oro uostuose aptarnautų keleivių skaičius per metus išaugo 19 proc., krova Klaipėdos uoste padidėjo 7,3 proc., krovinių vežimas kelių transportu išaugo 8 proc., Lietuvos geležinkelių transportu pervežta 7,9 proc. daugiau krovinių. Susisiekimo ministerijos pradėtas matuoti klientų (piliečių) pasitenkinimo paslaugomis rodiklis per metus pakilo nuo 34 iki 50,25 proc. Susisiekimo sektorius – viena iš svarbiausių Lietuvos ekonomikos sričių, todėl dedamos visos pastangos, kad tiek teisinė bazė, tiek šalies transporto infrastruktūra užtikrintų kuo palankesnes sąlygas sektoriaus augimui, o sektoriaus veikla atitiktų gyventojų poreikius ir lūkesčius.

Kiekvienais metais susisiekimo sektorius Lietuvoje plečiasi ir tobulėja, gerinamos sąlygos, infrastruktūra verslui bei žmonėms. Įgyvendinami ambicingi projektai, tokie kaip „Rail Baltica“, turėsiantys įtakos dar geresniam susisiekimui tarp Vakarų bei Šiaurės šalių. Ypač aktyvus inovacijų į transporto sektorių diegimas jau duoda apčiuopiamą naudą visam sektoriui – taupomos valstybės lėšos, efektyviau išnaudojami turimi resursai, optimizuojamas laikas robotizuojant procesus bei modernizuojant išteklius.

I SKYRIUS. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMAS PIRMAS SKIRSNIS KONTEKSTO (APLINKOS) ANALIZĖ

2018 m. iš esmės pasikeitė susisiekimo sektoriaus valstybės valdomų įmonių valdybos – jas papildė išrinkti nauji nepriklausomi nariai, kurie sudaro valdybose daugumą. Pasikeitusi kolegialių organų sudėtis bei standartizuotos atrankos procedūros pakėlė kolegialių organų kompetencijos įvertinimą. Šios permainos – vienas iš svarbių žingsnių, gerinant įmonių valdymą ir įgyvendinant Lietuvos narystės Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijoje (toliau – EBPO) rekomendacijas. Susisiekimo ministerija (toliau – Ministerija), siekdama užtikrinti optimalų transporto sistemos institucijų valdymą ir atsižvelgdama į EBPO rekomendacijas, 2018 m. parengė ir pateikė Lietuvos Respublikos Seimui įstatymų projektų paketą, kuriuos priėmus, Ministerijos reguliavimo srities valstybės įmonės bus pertvarkytos į akcines bendroves.

Siekdama efektyvinti biudžetinių įstaigų veiklą, racionaliau naudoti materialinius, finansinius ir žmogiškuosius išteklius, Ministerija 2018 m. sėkmingai užbaigė transporto sauga besirūpinančių institucijų konsolidavimo procesą – prie Lietuvos transporto saugos administracijos buvo prijungta Civilinės aviacijos administracija ir Transporto investicijų direkcija, kurios dalis funkcijų perduotos Centrinei projektų valdymo agentūrai. VšĮ Kelių ir transporto tyrimo institutas pertvarkytas į VšĮ Transporto kompetencijų centrą.

Ministerija, stiprindama bendradarbiavimą aviacijos srityje, 2018 m. kartu su Lenkija patvirtino veiksmų planą, kuriuo vadovaujantis bus įgyvendinama bendra Baltijos funkcinio oro erdvės bloko (angl. Functional Airspace Block – FAB) plėtros strategija iki 2025 m. Taip įgyvendinama ES inicijuota Bendro Europos dangaus koncepcija, kuria siekiama efektyviau valdyti oro eismą, pasiekti optimalų Europos oro erdvės pralaidumą, didinti skrydžių saugą ir kuo labiau sumažinti skrydžių vėlavimus.

Transporto srityje Lietuvą ir Lenkiją jungia daug bendrų projektų: magistralių „Via Baltica“, „Via Carpatia“ ir europinės vėžės geležinkelio linijos „Rail Baltica“ infrastruktūros plėtra, abiejų šalių sukurtas Baltijos funkcinis oro erdvės blokas, stiprinamas jūrų uostų bendradarbiavimas. Nauju žingsniu stiprinant šalių bendradarbiavimą tapo AB „Lietuvos geležinkeliai“ atstovybės įsteigimas Lenkijoje. Siekdama plėsti diplomatinį atstovavimą verslo interesams, Ministerija įsteigė transporto atašė pareigybę Lietuvos ambasadoje Lenkijoje.

2018 m. Ministerija ir Kinijos valstybinis pašto biuras pasirašė susitarimo memorandumą, kurio tikslas – stiprinti dvišalį bendradarbiavimą pašto ir skubių siuntų srityse. Tikimasi, kad Lietuvos ir Kinijos pašto operatorių partnerystė išplės teikiamų paslaugų sritį, pagerins jų kokybę ir geriau tenkins vartotojų poreikius.

2018 m. Ministerijos iniciatyva Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste buvo sudarytos naujos palankesnės rinkliavų taikymo laivybos linijoms sąlygos – sumažėjo uosto rinkliavos kroviniams ir keleiviniams keltams, kurie į uostą įplauks ne mažiau kaip vieną kartą per savaitę. Tai leido pagerinti konkurencines sąlygas bei daugiau pritraukti naujų krovinių ir keleivinių keltų laivybos linijų į Klaipėdos uostą, efektyviau naudoti pažangią uosto infrastruktūrą.

Susisiekimo sektoriaus viešieji pirkimai tampa skaidresni – vykdoma daugiau tarptautinių pirkimų, mažėja supaprastintų mažos vertės pirkimų bei neskelbiamų apklausos pirkimų iš vieno tiekėjo. Tokias

tendencijas parodė ministerijos 2018 m. atlikta Ministerijos bei jos reguliavimo srities įstaigų ir įmonių 2016–2017 m. vykdytų viešųjų pirkimų analizė. Tyrimo metu nustatyti pokyčiai susisiekimo sektoriaus viešųjų pirkimų srityje rodo teigiamas tendencijas, pasikeitus teisiniam viešųjų pirkimų reglamentavimui ir susisiekimo sektoriuje taikomoms antikorupcijos politikos nuostatom, mažėja neskaidrių pirkimų rizika, skatinama tiekėjų konkurencija.

Vyriausybė pritarė Ministerijos siūlomiems Kelių priežiūros ir plėtros programos (toliau – KPPP) lėšų skirstymo pakeitimams, kuriais savivaldybėms suteikiama daugiau laisvės pačioms nuspręsti, kuriuos vietinės reikšmės kelius tvarkyti, atsisakant tikslinio šios programos lėšų paskirstymo. Numatoma, kad KPPP lėšų paskirstymas vyks operatyviau, o tai leis savivaldybėms efektyviau planuoti darbus ir paskirstyti turimus resursus.

Ministerijai ypatingą susirūpinimą kelia ES „Mobilumo paketo“ nuostatos, kurios skaldo visą Europos transporto sektorių, užkerta kelią laisvam prekių ir krovinių judėjimui. Todėl siekiant spręsti socialinius bei aplinkosauginius sektoriaus klausimus, išsaugoti vieningą ir efektyviai veikiančią Europos rinką, tam kad, nebūtų siekiama įvesti kuo daugiau suvaržymų, kurie gali turėti skaudžias pasekmes tiek bendram transporto sektoriui, tiek visai Europos Sąjungos (toliau – ES) ekonomikai, susisiekimo ministras, kartu su Latvijos, Lenkijos, Vengrijos, Bulgarijos transporto ministrais kreipėsi į Europos parlamento prezidentą, siūlydami pratęsti derybas dėl palankesnių sąlygų visam ES transporto sektoriui, vieningai Europos rinkai.

Glaudus institucijų – Lietuvos transporto saugos administracijos ir Policijos departamento bendradarbiavimas, tiriant krovinių ir keleivinių transporto priemonių eismo įvykius, taip pat duoda daug teigiamų rezultatų. 2018 m. išanalizavus eismo įvykių priežastis, papildomai ženklinami keliai eismo įvykių vietose, teikiami pasiūlymai vairavimo mokykloms dėl mokymo programų tobulinimo, kontrolė nukreipiama į „skaudžias“ vietas ir pan.

ANTRAS SKIRSNIS STRATEGINIŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

2018 m. Ministerija įgyvendino 2 strateginius tikslus: 1 strateginis tikslas – siekti, kad būtų sukurta moderni, subalansuota, saugi, draugiška aplinkai susisiekimo sistema kaip regioninis intermodalinis transporto centras, kuri efektyviai tenkintų gyventojų ir verslo poreikius. Šiam strateginiam tikslui pasiekti buvo įgyvendinamos 5 programos. **2 strateginis tikslas** – finansuoti informacinės visuomenės plėtros projektus, kurie prisidės prie Lietuvos skaitmeninės darbotvarkės tikslų įgyvendinimo. Šio tikslo buvo siekiama įgyvendinant 1 programą.

1 lentelė. Strateginius tikslus įgyvendinančios programos ir 2018 metų Lietuvos Respublikos biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų asignavimų panaudojimas.

Kodas	Programos pavadinimas	Metinis planas	Faktas	Įvykdymo %	Liko nepanaudota
01 08	Transporto ir ryšių politikos įgyvendinimas	77 212,2	55 082,3	71,3	22 129,9
	<i>Iš jų BF, ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>	<i>47 103,0</i>	<i>27 810,6</i>	<i>59,0</i>	<i>19 292,4</i>
01 09	Susisiekimo valstybinės ir vietinės reikšmės keliais užtikrinimas	607 140,0	506 738,0	83,5	100 402,0
	<i>Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>	<i>106 194,0</i>	<i>78 195,0</i>	<i>73,6</i>	<i>27 999,0</i>
01 10	Susisiekimo vandens keliais užtikrinimas	13 244,0	10 873,1	82,1	2 370,9
	<i>Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>	<i>11 257,0</i>	<i>8 886,1</i>	<i>78,9</i>	<i>2 370,9</i>
01 11	Susisiekimo geležinkeliais užtikrinimas	87 174,0	58 012,2	66,5	29 161,8
	<i>Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>	<i>50 000,0</i>	<i>23 960,2</i>	<i>47,9</i>	<i>26 039,8</i>
01 12	Civilinės aviacijos veiklos priežiūra bei skrydžių saugos ir saugumo užtikrinimas	5 915,2	4 753,7	80,4	1 161,5
	<i>Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>	<i>719,0</i>	<i>240,4</i>	<i>33,4</i>	<i>478,6</i>
02 01	Informacinės visuomenės plėtra	36 543,0	24 481,8	67,0	12 061,2
	<i>Iš jų BF, ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>	<i>36 034,0</i>	<i>23 975,2</i>	<i>66,5</i>	<i>12 058,8</i>
	Iš viso:	827 228,4	659 941,1	79,8	167 287,3
	<i>Iš jų BF, ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>	<i>251 307,0</i>	<i>163 067,5</i>	<i>64,9</i>	<i>88 239,5</i>

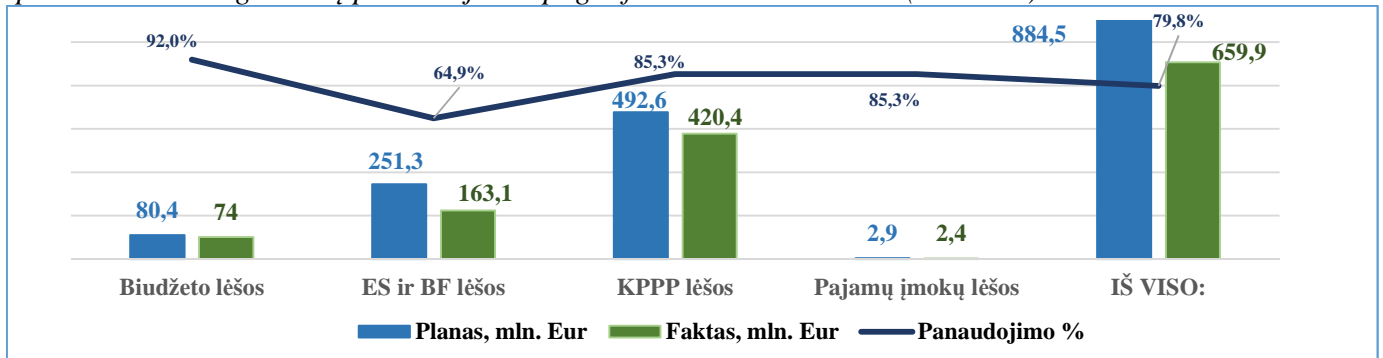
Šaltinis: Ministerijos suvestiniai duomenys

2018 m. programoms įgyvendinti iš viso buvo skirta 827 228,4 tūkst. Eur, iš jų viršplaninės lėšos sudarė 52 247,4 tūkst. Eur. Skirti asignavimai panaudoti 79,8 proc. (1 lentelė). Taikant įvairius lėšų

panaudojimo kontrolės įrankius, 2018 m. buvo sutaupyta apie 70 mln. Eur Kelių priežiūros ir plėtros programos (KPPP) lėšų arba 41 proc. visų nepanaudotų lėšų.

Programų įgyvendinimas finansuojamas iš 4 finansavimo šaltinių (1 pav.), iš kurių Biudžeto lėšos panaudotos 92 proc., KPPP lėšos – 85,3 proc., Pajamų įmokų lėšos – 85,3 proc. Nors 2018 m. ES ir bendrojo finansavimo lėšų Ministerija panaudojo 64,9 proc., tačiau lyginant su kitomis ministerijomis, ministerija lyderiauja – su projektų vykdytojais sudaryta daugiausiai sutarčių– 311 vnt., kuriems išmokėta 128 mln. Eur ES lėšų. Įvertinus visas aplinkybes rizikos, kad ES lėšos iki finansavimo laikotarpio pabaigos (iki 2023 m.) nebus panaudotos, nėra.

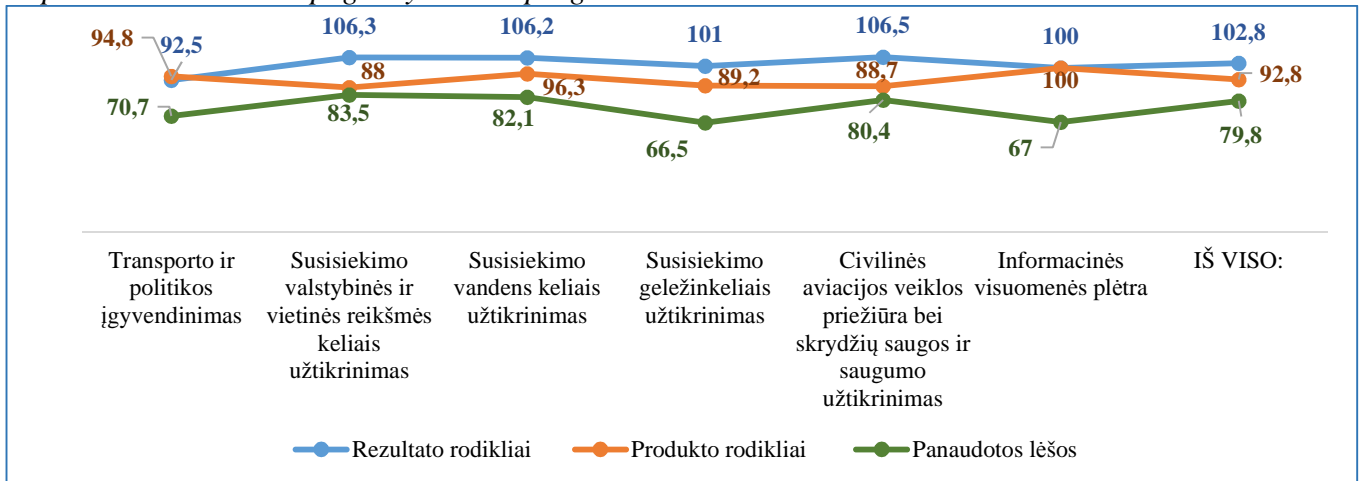
1 pav. 2018 m. asignavimų panaudojimas pagal finansavimo šaltinius (mln. Eur)

Šaltinis: Ministerijos suvestiniai duomenys

Iš viso Ministerijos strateginius tikslus įgyvendina 14 programų vykdytojų, kurių iškeltų tikslų pasiekimas įvertinamas 30 rezultato vertinimo kriterijų, o uždavinių – 95 produkto vertinimo kriterijų įvykdymu. Bendras visų rezultatų vertinimo kriterijų vidutinis įvykdymas – 102,8 proc., o produkto – 92,2 proc. (2 pav.).

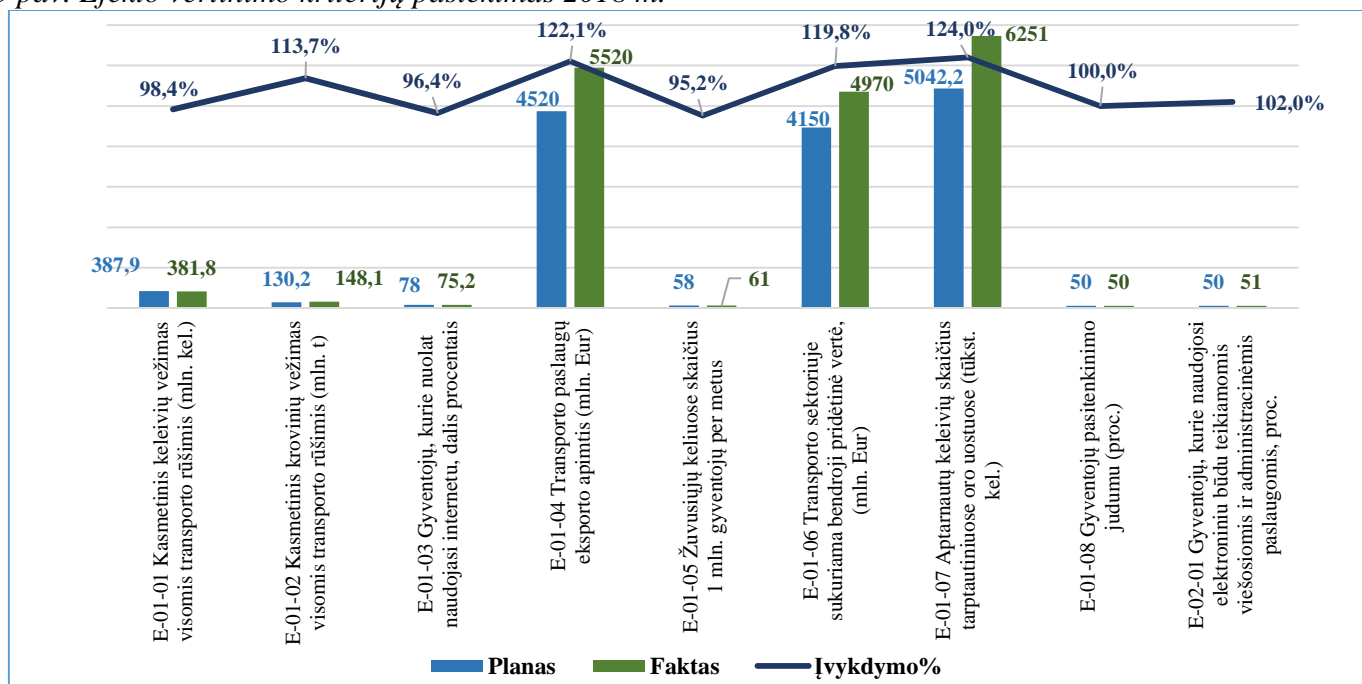
2 pav. 2018 m. Biudžeto programų vykdymo rezultato ir produkto vertinimo kriterijų pasiekimo ryšys su panaudomis lėšomis pagal vykdomas programas

2018 m. panaudota 79,8 % planuotų panaudoti lėšų, bendras visų rezultatų vertinimo kriterijų vidutinis įvykdymas – 102,8%. Dėl sudėtingų viešųjų pirkimų procedūrų, prasidėjusių teisminių ginčų, rangovams vėliau nei buvo planuota pradėjus vykdyti investicinių projektų įgyvendinimo veiklas, dalis programų vykdytojų (AB „Lietuvos geležinkeliai“, VĮ Lietuvos oro uostai, VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija, savivaldybės) produkto vertinimo kriterijus pasiekė mažiau nei 90%. Tačiau bendras produkto pasiekimo vidurkis – 92,8 % visų planuotų pasiekti produkto kriterijų reikšmių. Iš esmės, galima teigti, kad pasiekti rezultatai yra puikūs, nors lėšos ir nebuvo pilnai panaudotos (dalis sutaupyta, dalies panaudojimas nusikėlė į 2019 m.).

Bendras Ministerijos strateginių veiklos tikslų pasiekimas yra vertinamas 9 efekto vertinimo kriterijais (3 pav.), kurių 2018 m. vidutinis įgyvendinimas išankstiniais duomenimis siekė apie 107,9 proc.

3 pav. Efekto vertinimo kriterijų pasiekimas 2018 m.

Šaltinis: Ministerijos suvestiniai duomenys

Tikslų pasiekimą rodantys efekto kriterijai (3 pav.) įvykdyti ir viršyti, todėl galime teigti, kad abu Ministerijos strateginiai tikslai pasiekti.

Ministerijos kiekvieno efekto kriterijaus pasiekimo aprašymai pateikiami toliau tekste pagal kiekvieną Ministerijos strateginį tikslą atskirai.

1. Pirmasis strateginis tikslas ir efekto vertinimo kriterijų vykdymas

Pirmasis strateginis tikslas – „siekti, kad būtų sukurta moderni, subalansuota, saugi, draugiška aplinkai susisiekimo sistema kaip regioninis intermodalinis transporto centras, kuri efektyviai tenkintų gyventojų ir verslo poreikius“ vertinamas 8 efekto vertinimo kriterijais.

Pirmam strateginiam tikslui pasiekti Ministerija įgyvendino 5 programas:

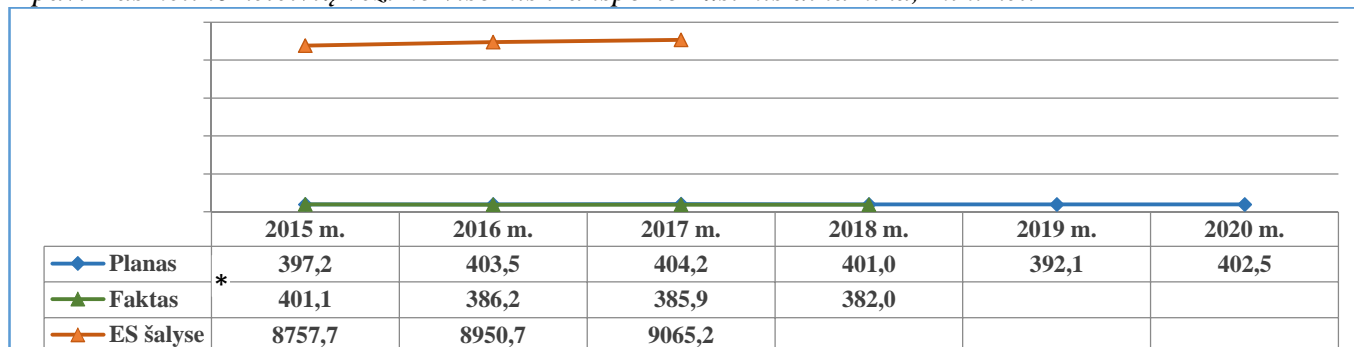
- „Transporto ir ryšių politikos įgyvendinimas“;
- „Susisiekimo geležinkeliais užtikrinimas“;
- „Susisiekimo vandens keliais užtikrinimas“;
- „Civilinės aviacijos veiklos priežiūra bei skrydžių saugos ir saugumo užtikrinimas“;
- „Susisiekimo valstybinės ir vietinės reikšmės keliais užtikrinimas“.

1.1. Efekto vertinimo kriterijus E-01-01 „Kasmetinis keleivių vežimas visomis transporto rūšimis (mln. kel.)“

Kasmetinė keleivių vežimo visomis transporto rūšimis dinamika pateikiama 4 pav. Išankstiniais duomenimis 2018 m. keleivių visomis transporto rūšimis vežta 16,6 mln. keleivių mažiau nei buvo planuota, 2019 m. planuojama vežti 2,6 proc. keleivių daugiau, ne faktiškai buvo vežta 2018 m., tačiau dėl mažėjančio Lietuvos gyventojų skaičiaus¹, reikšmingo augimo neplanuojama.

¹ Lietuvos Statistikos departamento duomenimis Lietuvos gyventojų skaičius 2015 m. buvo 2921262, 2016 m. – 2888558, 2017 m. – 2847904, 2018 m. – 2808901, 2019-01-01 – 2793986 gyventojas; vidutinis mažėjimas – apie 32 tūkst. gyventojų per metus.

4 pav. Kasmetinė keleivių vežimo visomis transporto rūšimis dinamika, mln. kel.

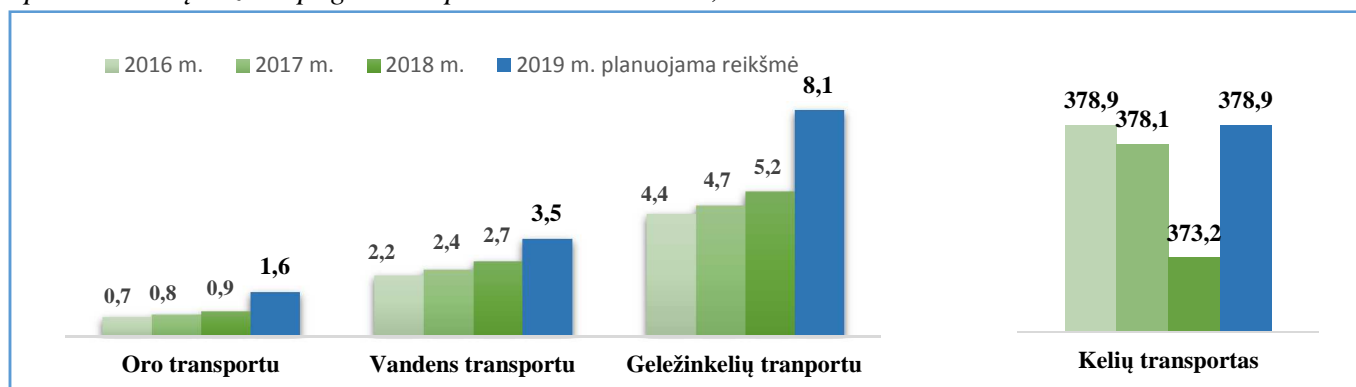

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas², ES statistikos tarnyba „Eurostat“

*, „Eurostat“ tarnybos duomenimis ne visos šalys yra pateikusios informacijos apie pervežtus keleivius (nėra Kipro, Vengrijos, Maltos ir Olandų)³

Faktiniam kasmetinio keleivių vežimo visomis transporto rūšimis skaičiaus sumažėjimui, lyginant su planu, didžiausią įtaką turėjo vežimo kelių transportu skaičiaus sumažėjimas (5 pav.). To pagrindinė priežastis – augantis nuosavų automobilių skaičius, emigracija. Dar didelė dalis gyventojų renkasi keliauti nuosavu, o ne viešuoju transportu.

5 pav. Keleivių vežimo pagal transporto rūšis dinamika, mln. kel.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Analizuojant keleivių vežimą pagal transporto rūšis Lietuvoje vidutiniškai apie 2 proc. keleivių vežama oro, geležinkelių ir vandens transportu, o 98 proc. keleivių – kelių transportu. Atsižvelgiant į tai, Ministerija daug dėmesio skiria viešojo transporto ir infrastruktūros plėtrai, tuo didinant keliavimo viešuoju transportu patogumą ir patrauklumą, kartu mažinant asmeninių transporto priemonių naudojimą ir kuro suvartojimą. Panaudojant ES fondų lėšas iki 2020 m. bus atnaujinti miesto ir vietinio susisiekimo viešojo transporto priemonių parkai, iš viso bus įsigytos 88 ekologiškos transporto priemonės. 2018 m. Ministerija parengė teisinę kombinuotojo keleivių vežimo bazę, kur sudaryta galimybė geležinkelio įmonėms (vežėjams) pačioms ar pasitelkiant keleivių vežimą kelių transporto priemonėmis vykdysiantį vežėją, teikti viešąsias kombinuotojo keleivių vežimo vietiniais maršrutais paslaugas, t. y. vietinių maršrutų, kuriais važiuoja daugiausia keleivių, ruožuose keleivius vežti traukiniais, o kituose – autobusais. 2019 m. Ministerija rengia įstatymų įgyvendinamuosius teisės aktus, siekiant nustatyti kombinuotojo keleivių vežimo maršrutų atrankos kriterijus, nuostolių kompensavimo tvarką. Įgyvendinus visus numatytus uždavinius, Ministerija 2019 m. siekia keleivių vežimo kelių transportu padidinti 1,5 proc., lyginant su preliminariai 2018 m. pasiektu dydžiu, ir pasiekti 2016 m. lygį.

Sėkmingai įgyvendinami oro, vandens, geležinkelių transporto rūšių infrastruktūros kūrimo, jos gerinimo investiciniai projektai lemia keleivių pervežimo šiomis transporto rūšimis augimą. Keliavimą geležinkelių transportu pasirinko 5,2 mln. keleivių arba 11 proc. daugiau nei tuo pačiu periodu 2017 m. Svariai prie šių rezultatų prisidėjo net tik patogios ir kokybiškos infrastruktūros sukūrimas, bet ir AB „Lietuvos geležinkeliai“ siekis ieškoti vidinių būdų, kaip sudaryti patogias ir patrauklias keleivių keliavimo geležinkelių

² Toliau tekste visuose grafikuose 2018 m. duomenys yra išankstiniai duomenys, Eurostat tarnyba 2017 m., kai kur ir 2016 m. duomenų neskelbia.

³ <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained>

transportu sąlygas. Tuo tikslu bendrovė pastoviai atnaujina traukinių tvarkaraščius, atsižvelgdama į darbą traukiniais vykstančių klientų poreikius, sezoną ir pan.

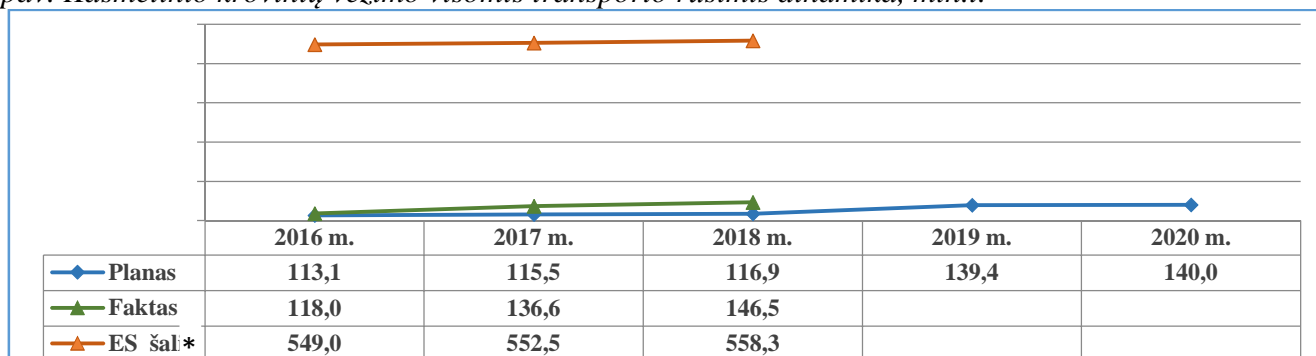
1.2. Efekto vertinimo kriterijus E-01-02 „Kasmetinis krovinų vežimas visomis transporto rūšimis (mln. t)“

Lietuva yra labai patraukli šalis krovinų vežimo paslaugomis užsiimančioms bendrovėms. Iš Lietuvos per 3 dienas bet koku transportu įmanoma tolimesnė krovinio distribucija į visus ES taškus. Lietuvos transporto ir logistikos sektorius efektyviai gali aptarnauti ne tik rinkas Rytų–Vakarų kryptimi, bet ir Šiaurės–Pietų kryptimi, apimant Baltarusiją, Ukrainą bei Centrinės Europos šalis (Lenkiją, Čekiją, Slovakiją ir kt.).

Išankstiniais duomenimis 2018 m. krovinų visomis transporto rūšimis vežta 25,3 proc. daugiau nei buvo planuota, o palyginus su 2017 m. krovinų vežimo kriterijus padidėjo 4,1 proc. Kasmetinio krovinų vežimo visomis transporto rūšimis dinamika pateikiama 6 pav.

Apie 70 proc. visų gabenamų krovinų sudaro tarptautiniai pervežimai, kuriuos daugiausiai lemia kaimyninių šalių politika pervežimų klausimais, ekonominiai pokyčiai regione, pasaulinių rinkų tendencijos ir kt. Atsižvelgiant į tai, krovinų pervežimų kelių transportu augimas ateinančiais laikotarpiais planuojamas labai atsargiai.

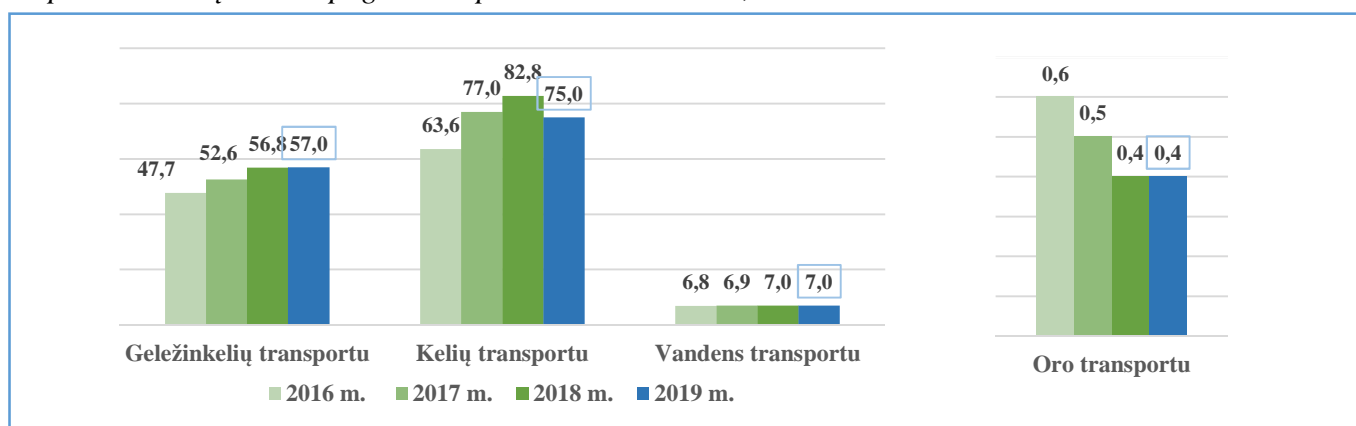
6 pav. Kasmetinio krovinų vežimo visomis transporto rūšimis dinamika, mln.t.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, ES statistikos tarnyba „Eurostat“ (* tik 18 šalių narių pateikta informacija)

Analizuojant krovinų vežimą pagal transporto rūšis Lietuvoje daugiausiai krovinų vežama kelių transportu – vidutiniškai apie 54,9 proc. visų vežamų krovinų. Geležinkelių transportu – apie 39,9 proc., vandens transportu – apie 5,1 proc., oro transportu – apie 0,1 proc. (7 pav.).

7 pav. Krovinų vežimo pagal transporto rūšis dinamika, mln. t.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Krovinų vežimas augo visomis transporto rūšimis. Krovinų vežimo kelių transportu augimą 7,1 proc., lyginant su 2017 m., faktiškai vežtų kelių transportu krovinų kiekiu lėmė atsigaunantis krovinų vežimas susisiekiame su Rusija ir vežėjų, įsitvirtinusių Europos šalių rinkose, rezultatai. Tam labai didelę reikšmę turi tai, kad Lietuvoje yra sukurta patogi, moderni, saugi subalansuota, draugiška aplinkai susisiekiama keliais infrastruktūra, kurios plėtra ir modernizavimu rūpinasi Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekiama ministerijos (toliau – LAKD). 2018 m. LAKD tęsė Transeuropinio tinklo kelio E67–„Via Baltica“ plėtros projektų įgyvendinimą. Iš viso 2018 m. buvo nutiesta, rekonstruota ar sutaisyta 641,1 km kelių, išasfaltuota

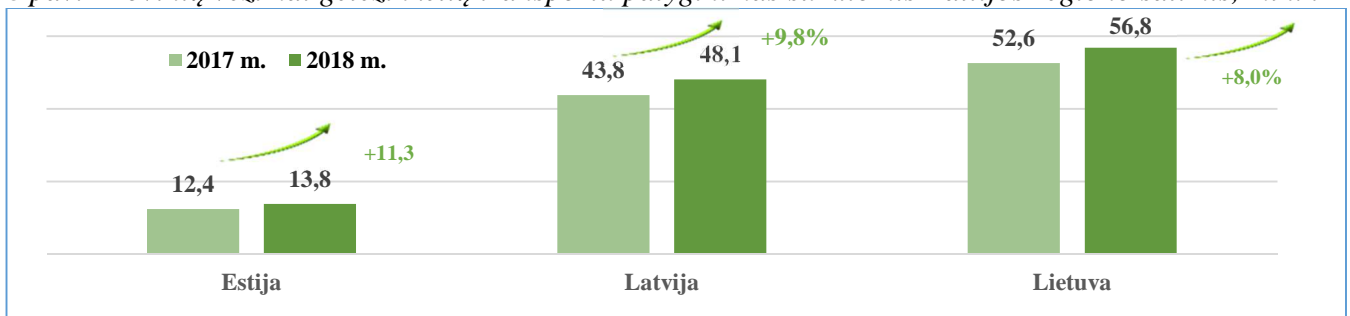
268,2 žvyrkelių, suremontuoti 36 tiltai, rekonstruotos 45 sankryžos. Pradėti kelio Šilutė–Rusnė parengiamieji darbai užliejamo kelio ruožui rekonstruoti ir estakadai statyti.

Tačiau įvertinus tai, kad kelių transporto pervežimų dydį lemia kaimyninių šalių politika pervežimų klausimais, ekonominiai pokyčiai regione, ES „Mobilumo paketo“ nuostatų vykdymas, pasaulinių rinkų tendencijos ir kt., todėl planuojama, kad 2019 m. 7,5 mln. t. krovinių kelių transportu bus pervežta mažiau.

AB „Lietuvos geležinkeliai“ vežamų krovinių rodiklių augimą 2018 m. lėmė sėkmingai pradėta vykdyti strateginė veiklos pertvarka. AB „Lietuvos geležinkeliai“ yra vienas iš geriausių vežėjų centrinėje Europoje. Lietuva turi 1520 mm ir 1435 mm vėžes, todėl gali pristatyti krovinių į reikiamą valstybę. Krovinių vežimas geležinkeliais 1435 mm pločio vėže šiuo metu organizuojamas visoje Europoje į Vakarų nuo Suomijos, Baltijos valstybių, Baltarusijos ir Ukrainos, išimtis sudaro tik Ispanija, Portugalija ir Airija. AB „Lietuvos geležinkeliai“ siekia pagerinti vežimo procesus Skandinavijos, Turkijos, Kinijos, Vakarų Europos kryptimis.

Taip pat AB „Lietuvos geležinkeliai“, siekdami modernizuoti ir plėsti geležinkelių transporto infrastruktūrą, gerinti eismo koordinavimą, 2018 m. tęsė sudėtingų „Rail Baltica“ investicinių projektų įgyvendinimą, atitinkamų geležinkelio kelių elektrifikavimo, IXB koridoriaus antrojo kelio statybos darbus ir kt. Palyginus su kitomis Baltijos regiono šalimis, AB „Lietuvos geležinkeliai“ 2018 m. vežė 18 proc. daugiau krovinių nei Latvija, 4 kartus daugiau nei Estija (8 pav.). Tačiau preliminariais duomenimis Estijos krovinių pervežimas augo sparčiausiai iš visų trijų Baltijos šalių, lyginant su 2017 m. faktiškais vežtais krovinių kiekiais.

8 pav. Krovinių vežimai geležinkelių transportu palyginimas su kitomis Baltijos regiono šalimis, mln. t

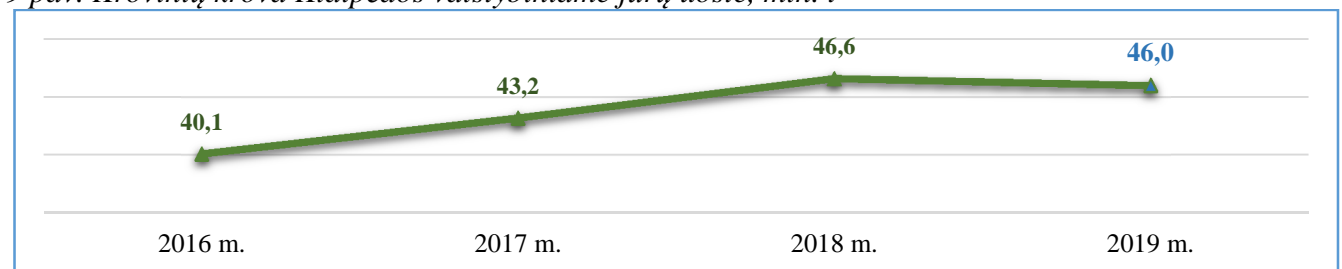
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, ES statistikos tarnyba „Eurostat“

Daugiau nei 50 proc. visų krovinių yra vežama per Klaipėdos valstybinį jūrų uostą. Todėl labai didelę reikšmę turi modernus ir sėkmingai funkcionuojantis jūrų uoste transporto ir pramonės kompleksas, kuris užtikrina greitą ir saugų krovinių perkrovimą.

Klaipėdos valstybinio jūrų uosto infrastruktūra (krantinės, privažiuojamieji keliai, geležinkelio keliai, laivybos kanalas, bangolaužiai (molai) yra neatsiejama Klaipėdos valstybinio jūrų uosto transporto mazgo dalis, kurios modernizavimas ir plėtra sudaro palankias sąlygas nacionalinei ekonomikai augti, jos pridėtinei vertei kurti, esamoms įmonėms plėstis ir naujoms įmonėms steigtis.

VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija (toliau – KVJUD) 2018 m. pasiekė puikių veiklos rezultatų – 2018 m. buvo perkrauta 46,6 mln. t. krovinių, o tai beveik 7,9 proc. daugiau nei 2017 m. (9 pav.) ir 16 proc. daugiau nei 2016 m.

9 pav. Krovinių krova Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste, mln. t

Šaltinis: KVJUD duomenys

2018 m. viršijęs 46 mln. tonų krovinių apyvartą, Klaipėdos valstybinis jūrų uostas trečius metus iš eilės yra lyderis tarp Baltijos valstybių uostų. Pagal krovinių apyvartą Klaipėdos valstybinis jūrų uostas išlieka pirmoje vietoje tarp Baltijos valstybių uostų, aplenkdamas Latvijos ir Estijos jūrų uostus (2 lentelė).

2 lentelė. Krovos apimčių palyginimas tarp Baltijos valstybių uostų

UOSTAS	APIMTIS, mln. Eur		POKYTIS%	POKYTIS, mln. Eur
	2017 M.	2018 M.		
KLAIPĖDA	43,2	46,6	7,9	3,4
RYGA	33,7	36,4	8,2	2,7
TALINAS	19,2	20,6	7,4	1,4
VENTSPILIS	20,0	20,3	1,5	0,3
LIEPOJA	6,6	7,5	14,4	0,9

Šaltinis: KVJUD duomenys

Tam, kad būtų pasiekti tokie aukšti krovinių krovos rezultatai, KVJUD siekia užtikrinti maksimalų Klaipėdos valstybinio jūrų uosto pralaidumą, gerinti veiklos efektyvumą, taip pat kad visos transporto grandys veiktų vienodu intensyvumu ir pajėgumu. 2018 m. KVJUD įgyvendino projektus „Malkų įlankos gilinimas iki 14,5 m., įskaitant gamtosauginės krantosaugos sienutės įrengimą“ ir „Priemonių, užtikrinančių eismo saugą ir saugią laivybą Klaipėdos uoste, diegimas“, atliko dugno valymo darbus, iš viso buvo iškasta apie 500 tūkst m³ grunto.

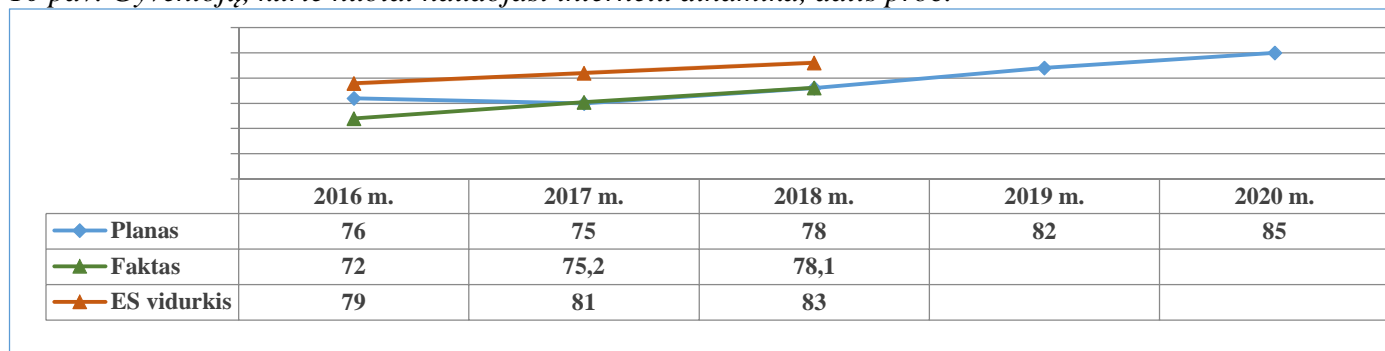
2018 m. Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste išpūdingai išaugo ir laivų skaičius. Pernai į Klaipėdą atplaukė 7 081 laivas, tai yra 510 laivų arba 7,8 proc. daugiau nei 2017 m.

1.3. Efekto vertinimo kriterijus E-01-03 „Gyventojų, kurie nuolat naudojami internetu, dalis procentais“

2018 m. Ministerija kartu su Informacinės visuomenės plėtros komitetu prie Susisiekimo ministerijos (toliau – IVPK)⁴ siekė, naudojantis informacinių ir ryšių technologijų (toliau – IRT) teikiama galimybėmis, pagerinti Lietuvos gyventojų gyvenimo kokybę, didinti įmonių veiklos produktyvumą ir pasiekti, kad iki 2020 m. ne mažiau, kaip 85 proc. Lietuvos gyventojų naudotųsi internetu, o 95 proc. įmonių – sparčiuoju internetu.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. internetu naudojosi 78,1 procento visų 16–74 metų amžiaus gyventojų (palyginimui, 2016 m. – 72 proc., 2017 m. – 75,2 proc.). Planuojama, kad kiekvienais metais iki 2020 m. gyventojų, kurie naudosis internetu, skaičius tolygiai augs (10 pav.). Pažymėtina, kad faktinis 2016–2018 m. kitimo pokytis sudaro apie 4 proc.

10 pav. Gyventojų, kurie nuolat naudojami internetu dinamika, dalis proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, ES statistikos tarnyba „Eurostat“

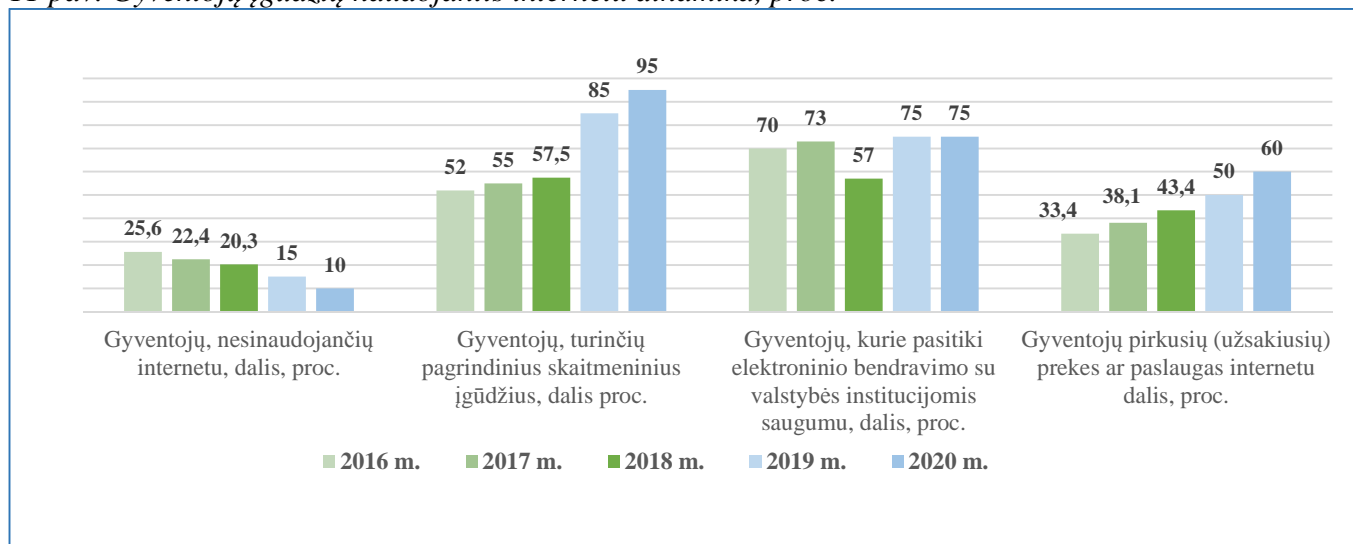
Šio efekto vertinimo kriterijaus skaičiaus dydžiui labai turi įtakos gyventojų amžius. 2017 m. tarp 16–24 metų amžiaus gyventojų internetu naudojosi 99 procentai, tarp 65–74 metų amžiaus gyventojų – 34 proc.

Pažymėtina, kad teigiamą poveikį šio rodiklio reikšmei darys jau šiuo metu įgyvendinamas projektas „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“. Šiuo projektu siekiama skatinti Lietuvos gyventojus įgyti reikalingų įgūdžių efektyviai, įvairiapusiškai, saugiai ir atsakingai naudotis internetu, į šias veiklas aktyviai įtraukiant vietos bendruomenes. Siekiant skatinti Lietuvos gyventojus atrasti interneto, IRT produktų ir paslaugų naudą, Lietuvos visuomenė, ypač tikslinės grupės, esančios skaitmeninėje atskirtyje, bus informuojamos apie IRT teikiamas galimybes, o gyventojai, kurie turi ribotus skaitmeninius įgūdžius – skatinami tapti išmaniais IRT naudotojais.

⁴ Nuo 2018-10-01 IVPK tapo įstaiga prie Ūkio ministerijos (LR ūkio ministro 2018-10-01 įsakymas Nr. 4-593\)

Kaip pateikta 11 pav. Lietuvoje mažėja gyventojų, kurie niekada nesinaudojo internetu, 2018 m., išankstiniais duomenimis, internetu niekada nesinaudojusių gyventojų Lietuvoje buvo 20,3 proc. palyginti su 2016 m. tokių gyventojų sumažėjo 21 proc. Gyventojų, kurie turi pagrindinius skaitmeninius įgūdžius, dalis kiekvienais metais auga. 2018 m. tokių gyventojų buvo 57,5 proc. visų gyventojų. Tam didelę įtaką turi tai, kad gyventojams yra suteikiamos mokymo paslaugos viešosiose bibliotekose. Vidutiniškai per metus kompiuterinio raštingumo mokosi apie 230 tūkst. gyventojų.

11 pav. Gyventojų įgūdžių naudojantis internetu dinamika, proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, IVPK duomenys

Pažymėtina, kad didėjant gyventojų naudojimuisi internetu, auga ir viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainių lankomumas, kuris dar taip pat gali svyruoti priklausomai nuo tam tikro periodiškumo, kaip, pavyzdžiui, pajamų ar turto deklaracijų, įvairių mokesčių mokėjimo terminų, socialinių pašalpų, su sveikata susijusių paslaugų poreikiu ar kt. Tačiau kito ne mažiau svarbaus rodiklio „gyventojų, kurie pasitiki elektroninio bendravimo su valstybės institucijomis saugumu“ reikšmės sumažėjimas 28 proc., lyginat su 2017 m. įpareigoja ieškoti priežasčių ir priemonių šiam rodikliui didinti. IVPK duomenimis, 2018 m. elektroninio bendravimo su valstybės institucijomis saugumu visiškai pasitiki 7 proc., greičiau pasitiki 50 proc. (iš viso 57 proc.) gyventojų.

Manytina, kad gyventojų pasitikėjimą saugumu lemia informacija viešojoje erdvėje apie kibernetines atakas ir galimą duomenų prieinamumą iš atskirų valstybės informacinių sistemų, taip pat šių sistemų pažeidžiamumą. Bendravimo su viešosiomis institucijomis elektroninėje erdvėje saugumu nepasitiki 8 proc. gyventojų, o 31 proc. gyventojų nurodo, kad tokiu bendravimu nei pasitiki, nei nepasitiki.

2017 m. pabaigoje buvo atnaujinta Lietuvos Respublikos skaitmeninės darbotvarkės 2014–2020 m. programa⁵, kurios tikslus ir uždavinius Ministerija ir IVPK 2018 m. toliau tolygiai ir nuosekliai vykdė. To pasekoje Lietuvos gyventojų skaitmeninė atskirtis kiekvienais metais mažėja, jie įgyja vis daugiau žinių ir įgūdžių, kaip sėkmingai ir visapusiškai naudotis IRT. Kiekvienais metais vis labiau plečiamas ir tobulinamas Atvirų duomenų portalas, kuris suteikia galimybę gyventojams naudotis e. paslaugomis, patogiai pasiekti reikalingą aktualią informaciją, gilinti žinias. Atvirų duomenų prieinamumas, jų analizė įtraukia visuomenę į sprendimų priėmimą ir skatina prisidėti prie valstybės valdymo proceso, sudaro galimybę įvertinti valdžios skaidrumą.

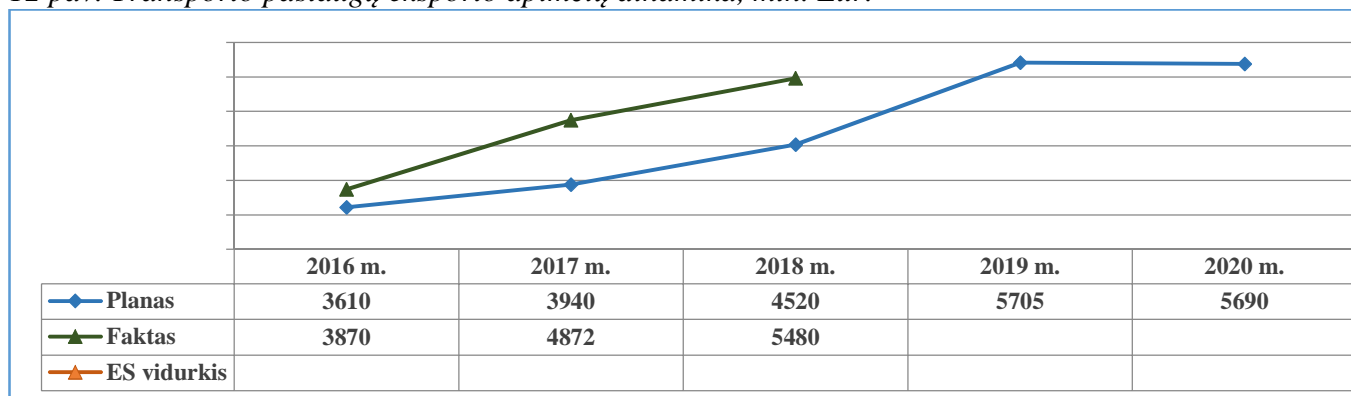
1.4. Efekto vertinimo kriterijus E-01-04 „Transporto paslaugų eksporto apimtis (mln. Eur)“

Lietuvos ūkio pagyvėjimui didžiausią įtaką daro augantis prekių ir paslaugų eksportas. Išankstiniais Lietuvos banko pateiktais duomenimis 2017 m. prekių ir paslaugų eksportas augo 13,6 proc., o 2018 m. stebima tiek prekių, tiek ir paslaugų sulėtėjusi eksporto plėtra – iki 7 proc. Lėtesnė ES ekonomikos ir prekybos srautų tarp jos narių plėtra riboja ir transporto paslaugų, didžiausios paslaugų eksporto grupės, augimą. Krovinių vežimas tarp kitų valstybių, sudarantis daugiau kaip pusę visų krovinių pervežimų kelių transportu,

⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014-03-12 nutarimas Nr. 244 (2017-12-20 nutarimo Nr. 1085 redakcija)

2017 m. augęs daugiau nei 30 proc., 2018 m. sulėtėjo daugiau nei per pusę –14,4 proc.⁶ Tačiau didelis Lietuvos transporto konkurencingumas sėkmingai augina visų pagrindinių transporto paslaugų eksporto rinkų apimtį Vakarų ir Rytų šalyse – Vokietijoje, Rusijoje, Prancūzijoje, Danijoje, Baltarusijoje. Išankstiniais duomenimis planuotos transporto paslaugų eksporto apimtys jau įvykdytos 21,2 proc. daugiau nei buvo planuota (12 pav.) ir sudarė 5480 mln. Eur. Bendras transporto paslaugų balansas padidėjo 20 proc. (nuo 2107,3 mln. Eur iki 2533 mln. Eur).

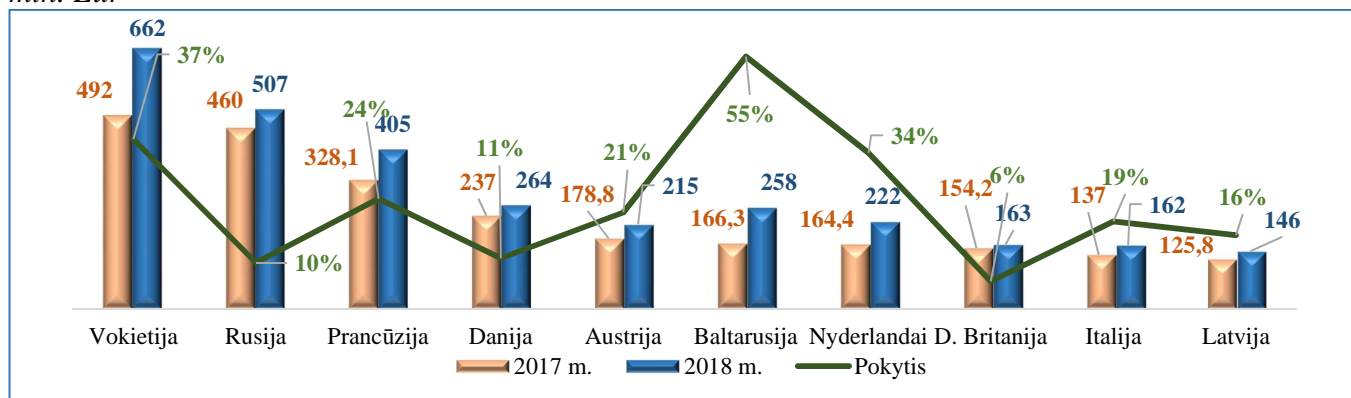
12 pav. Transporto paslaugų eksporto apimčių dinamika, mln. Eur.

Šaltinis: Lietuvos bankas

Kelių transporto paslaugų eksportas sudaro apie 60 proc. viso transporto paslaugų eksporto. Padidinusios automobilių parką Lietuvos transporto įmonės sugebėjo pasinaudoti dėl augančios tarptautinės prekybos išaugusia transporto paslaugų paklausa. Prie gerų šios veiklos rezultatų prisideda ir tai, kad įmonėms pavyko surasti naujų prekybos partnerių Vakarų šalių rinkose. ES užsienio prekybos augimui išliekant stipriam ir augant pervežimų pajėgumams, transporto sektoriaus plėtros perspektyva tebėra palanki. Apie 35 proc. transporto paslaugų eksporto sudaro paslaugos į ES šalis.

13 pav. 2018 m. 1-9 mėn. Lietuvos transporto paslaugų eksporto į ES šalis palyginamoji analizė pagal šalis, mln. Eur

Šaltinis: ES statistikos tarnyba „Eurostat“, Lietuvos bankas

2017 m. spalio mėn. buvo pasirašytas susitarimas tarp Lietuvos ir Rusijos susisiekimo ministerijų, kuris leido 2018 m. padidinti vadinamųjų dvišalių ir trišalių leidimų skaičių. Lietuvos vežėjams ypač aktualūs trišaliai leidimai, leidžiantys jiems vežti prekes iš kitų ES valstybių (pvz., Vokietijos) į Rusiją ir atvirkščiai. 2018 m. transporto paslaugų eksporto apimtys su Rusija augo 10 proc. (2017 m. 26,3 proc., o 2016 m. buvo sumažėję 4,7 proc.) (13 pav.). Ypatingai džiugina tai, kad transporto paslaugų eksportas su Baltarusija išaugo 55 proc., kai tuo tarpu, palyginimui, 2017 m. eksportas buvo sumažėjęs net 19 proc. Augantys sektoriaus pajėgumai, o kartu ir konkurencingumas, išaugino užimamų rinkų dalį ir apimtį Vakarų rinkose: 2018 m. transporto paslaugų eksportas į Vokietiją augo 37 proc. (2017 m. – 44,6 proc.), į Prancūziją – 24 proc. (2017 m. – 42,7 proc.), į Daniją – 11 proc. (2017 m. – 80 proc., 2016 m. – mažėjo 13 proc.).

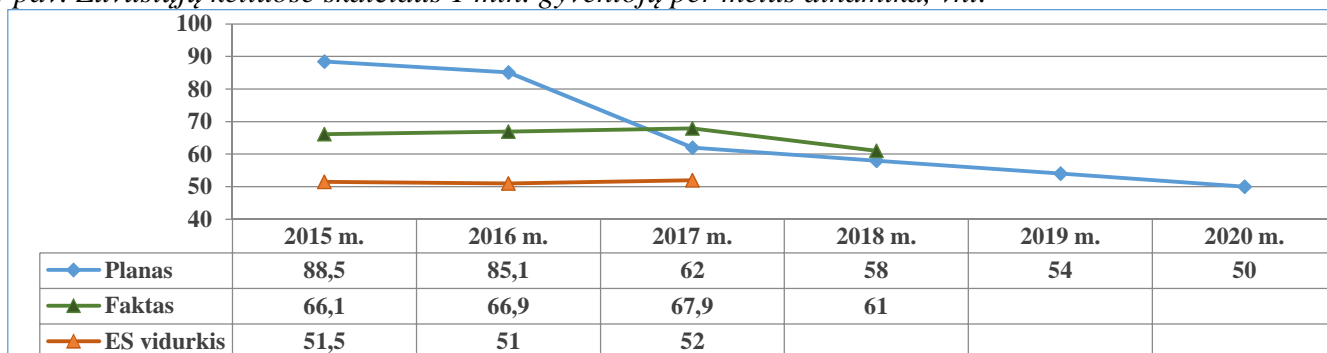
⁶ <https://www.lb.lt/lt/eap-lietuvos-ekonomikos-apzvalga>

Apibendrinant galime teigti, kad sėkmingai įgyvendinami transporto sektoriaus investiciniai projektai (Via Baltika, Rail Baltika), sukuria konkurencingą, patrauklią, saugią transporto infrastruktūrą, kuri sudaro transporto paslaugas teikiančioms įmonėms, puikias sąlygas plėsti verslą, teikti kuo daugiau paslaugų.

1.5. Efekto vertinimo kriterijus E-01-05 „Žuvusiųjų keliuose skaičius 1 mln. gyventojų per metus“

Eismo sauga išlieka vienas iš svarbiausių prioritetų. 2018 m. buvo siekiama, kad žuvusiųjų skaičius 1 mln. gyventojų neviršytų 58, faktinė reikšmė – 61. Nors 2018 m. siekis nebuvo pilnai įvykdytas, tačiau lyginant su 2017 m. šio kriterijaus reikšmė pagerėjo 11,1 proc. (14 pav.). Ministerija deda daug pastangų ir siekia, kad šio rodiklio reikšmė mažėtų kiekvienais metais.

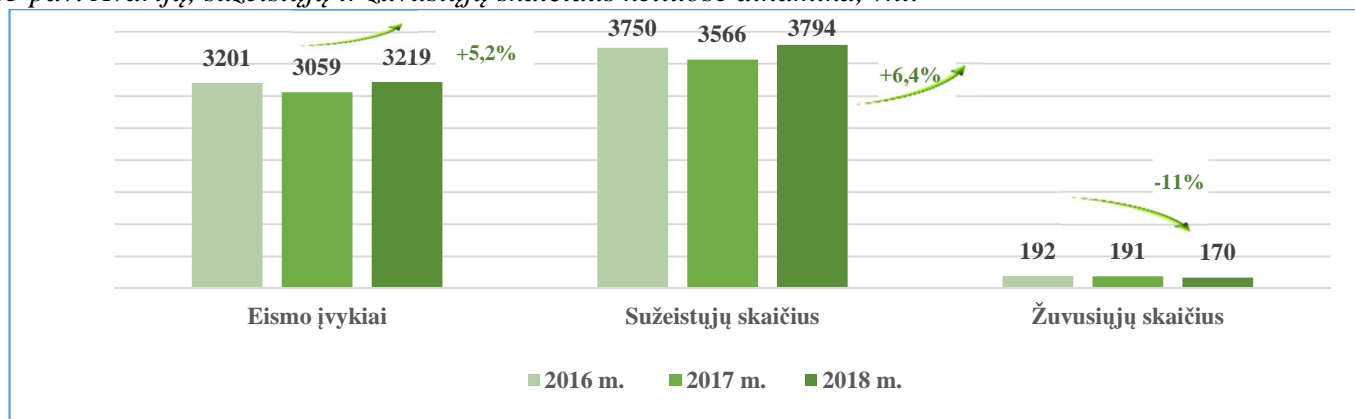
14 pav. Žuvusiųjų keliuose skaičiaus 1 mln. gyventojų per metus dinamika, vnt.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, LAKD duomenys

Nors realiai žuvusiųjų skaičius 2018 m. sumažėjo 11 proc. lyginant su 2017 m., t. y. 2018 m. 21 žmogumi žuvo mažiau nei 2017 m. (15 pav.), tačiau įvertinus tai, kad žuvusiųjų keliuose skaičiaus 1 mln. gyventojų per metus rodiklio reikšmė yra susieta su Lietuvos gyventojų skaičiumi, o jis kiekvienais metais mažėja⁷, todėl žuvusiųjų skaičius 1 mln. gyventojų 2018 m. planinė reikšmė nepasiekta.

15 pav. Avarijų, sužeistųjų ir žuvusiųjų skaičiaus keliuose dinamika, vnt.

Šaltinis: Lietuvos kelių policijos tarnybos duomenys, LAKD duomenys

Lietuvoje 2018 m. palyginti su 2017 m. įvyko 160 eismo įvykių daugiau nei 2017 m., todėl ir 228 sužeistaisiais daugiau nei 2017 m. Džiuginantis žuvusiųjų skaičiaus sumažėjimas – 21 žuvusiųjų mažiau nei jų žuvo 2017 m.

Nors Ministerija kartu su LAKD kiekvienais metais įgyvendina įvairias inžinerines saugaus eismo priemones, vykdo aktyvią ir didelės apimties socialinę reklamą, švietėjišką veiklą, 2018 m. eismo įvykių palyginti su 2017 m., padidėjo 5,2 proc., sužeistųjų skaičius – 6,4 proc., tačiau žuvusiųjų skaičius sumažėjo 11 proc. Avarijų, sužeistųjų ir žuvusiųjų skaičiaus keliuose dinamika pateikta 15 pav.

2018 metais LAKD kartu su Lietuvos katalikų bažnyčia, Susisiekimo ministerija ir Policijos departamentu vykdė du saugaus eismo projektus „Saugokime vieni kitus kelyje“ ir „Eismo saugumas bendruomenėse“. Parapijose, pašto skyriuose buvo platinamos šviesą atspindinčios priemonės, žmonės skatinami jas naudoti, platinami leidiniai, surengti specialūs saugaus eismo renginiai, vykdyta kita šviečiamoji veikla. Buvo suorganizuoti trys vieši renginiai, kurie skirti su eismo sauga susijusiomis dienomis – Saugaus

⁷ Lietuvos Statistikos departamento duomenimis Lietuvos gyventojų skaičius 2015 m. buvo 2921262, 2016 m. – 2888558, 2017 m – 2847904, 2018 m. – 2808901 gyventojas; vidutinis mažėjimas – apie 32 tūkst. gyventojų per metus.

eismo diena Lietuvoje (balandžio 6 d.); Keliaujančiųjų ir vairuotojų diena (paskutinis rugsėjo sekmadienis); Pasaulinė diena žuvusiems eismo įvykiuose atminti. 2018 m. buvo suorganizuoti 33 saugos diržų įrenginių demonstravimai, išleista ir išplatinta 50 000 vnt. saugaus eismo tema knygučių, skirtų pradinukams, 198 300 vnt. atšvaitų ir kitų priemonių su šviesą atspindinčiais elementais. 2018 m. spalio mėn. organizuota atšvaitų platinimo akcija „Būk matomas ir saugus kelyje“, kurios metu akcijos partneris – VĮ Lietuvos paštas išplatino apie 25 tūkst. priemonių su šviesą atspindinčiais elementais. Taip pat visus metus saugaus eismo siužetai buvo transliuojami 9 televizijose ir 15 radijo stočių.

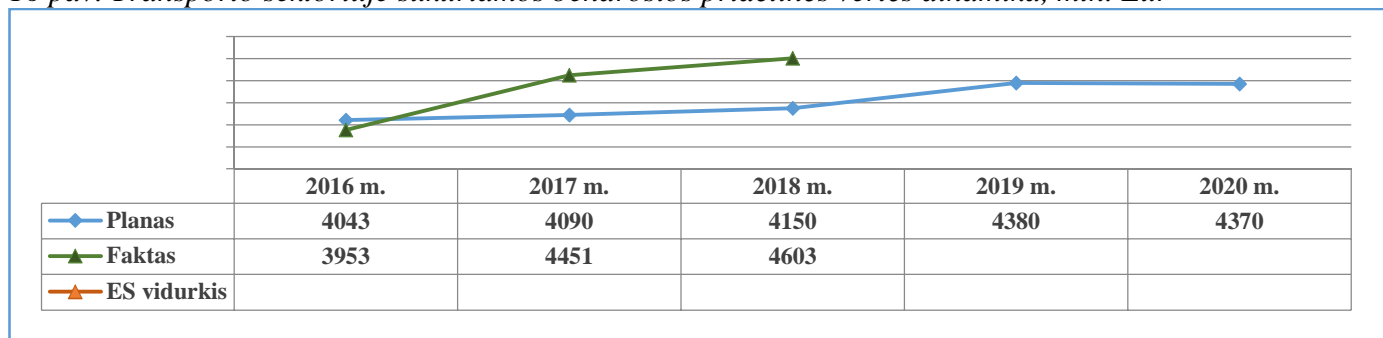
2018 m. buvo pradėtas vykdyti projektas „Vizija–nulis“, įrengta 17 žiedinių sankryžų, nutiesta 40,06 km pėsčiųjų ir dviračių takų, įrengta 77 km atitvarų, 62,71 km gyvūnų apsaugos sistemų ir kt. priemonių. Nuoseklus darbas kasmet vykdamas „juodųjų dėmių“⁸ apžiūras ir diegiant jose inžinerines priemones duoda teigiamų rezultatų. 2018-01-01 Lietuvos valstybinės reikšmės keliuose yra likusios tik 20 „juodųjų dėmių“, iš viso nuo 2007 m. iki 2018 m. „juodųjų dėmių“ skaičius sumažėjo 9,6 karto (2007 m. jų buvo 193).

Lietuvos kelių policijos tarnybos duomenimis 2018 m. 40 proc. (68 žuvusieji) visų žuvusiųjų buvo pėstieji, 41,8 proc. (71 žuvusysis) – visų rūšių transporto priemonių vairuotojai, 18,2 proc. (31 žuvusysis) – keleiviai. Dėl pasirinkto nesaugaus ar dėl leistino greičio viršijimo žuvo 25 proc. visų žuvusiųjų, dėl pėsčiųjų ir dviratinkų kelių eismo taisyklių pažeidimų – žuvo 34 proc. (58 žuvusieji) visų žuvusiųjų. Šios tendencijos rodo, kad eismo saugai didelės įtakos turi pačių eismo dalyvių atidumas, atsargumas ir pagarba vieni kitiems kelyje. Ministerija ragina elgtis atsakingai, kelyje rūpintis ne tik savo, bet ir kitų eismo dalyvių saugumu.

1.6. Efekto vertinimo kriterijus E-01-06 „Transporto sektoriuje sukuriama bendroji pridėtinė vertė (mln. Eur)“

Transporto sektorius – trečias pagal dydį Lietuvos ekonomikos sektorius po apdirbamosios gamybos ir prekybos, lenkiantis tokius sektorius kaip statyba ir nekilnojamojo turto operacijos. Kad pasiekiami gerų rezultatų transporto srityje rodo tokio rodiklio kaip transporto sektoriaus sukuriama Bendrosios pridėtinės vertės (toliau – BPV) augimas (16 pav.). 2018 m. transporto sektoriuje bendrosios pridėtinės vertės sukurta 10,9 proc. daugiau nei buvo planuota, ir 3,4 proc. daugiau nei jos buvo sukurta 2017 m.

16 pav. Transporto sektoriuje sukuriama bendrosios pridėtinės vertės dinamika, mln. Eur

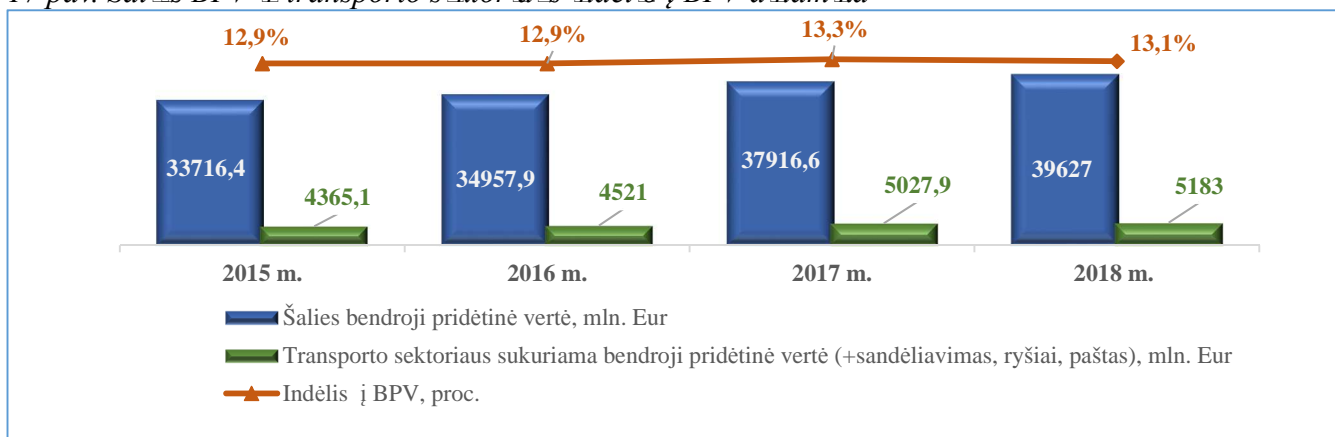

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos bankas,

Kiekvienais metais į transporto sektorių yra daug investuojama. Investicijos didina šio sektoriaus pajėgumus ir kartu gerina jo konkurencingumą. Be to Lietuva patogi šalis kaip tranzito šalis, todėl transporto sektoriaus indėlis į bendrą šalies sukuriamą BVP yra labai reikšmingas. Išankstiniais duomenimis, 2018 m. transporto sukuriama BPV indėlis į visą šalies ekonomiką sudarė 13,1 proc. arba 4,5 proc. daugiau nei 2017 m. (17 pav.)

⁸ Juodoji dėmė – kelio ruožas, kuriame yra padidėjęs avaringumas ir rodikliai yra pasiekę arba viršiję ribines reikšmes; padidėjęs avaringumas – valstybinės reikšmės kelio ruožas yra laikomas avaringu, jeigu per 4 m. laikotarpį, ne ilgesniame nei 500 m. kelio ruože, įvykusių įskaitinių eismo įvykių faktinis skaičius yra ne mažesnis kaip 4.

17 pav. Šalies BPV ir transporto sektoriaus indėlis į BPV dinamika

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos bankas

VšĮ „Stebėsenos ir prognozių agentūros“ parengtoje 2017 metų VVI veiklos ataskaitoje, nurodyta, kad „Valstybės valdomų įmonių (VVI) grąža valstybei 2017 m. išaugo 35,2 procento, iki 202,4 mln. eurų. Labiausiai padidėjo VVI pelno įmokos bei pajamos už dividendus ir siekė 172,9 mln. eurų. O didžiausią pažangą padarė susisiekimo sektoriaus įmonės, kurios valstybės biudžetą 2018 m. papildys 65,7 mln. eurų dividendų ir pelno įmokų, tai yra apie 10 kartų daugiau nei ankstesniais metais. AB „Lietuvos geležinkeliai“ skyrė 34 mln. eurų dividendų, VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija – 22,3 mln., VĮ „Kelių priežiūra“ – 4,5 mln., VĮ „Lietuvos oro uostai“ – 3,4 mln. eurų pelno įmokų“⁹.

Susisiekimo sektorius turi didelį potencialą skatinti Lietuvos ekonomiką, kurti pagrindą verslo plėtrai ir svariai prisidėti pritraukiant į šalį užsienio investicijas. Siekiant gerinti sąlygas verslui ir investicijoms, per artimiausius dvejus metus Lietuvoje numatoma plėtoti kelių ir geležinkelių infrastruktūrą, būtiną patogioms transporto jungtims su šalies laisvosiomis ekonominėmis zonomis (LEZ).

1.7. Efekto vertinimo kriterijus E-01-07 „Aptarnautų keleivių skaičius tarptautiniuose oro uostuose (tūkst. k.)“

Lietuvoje trys oro uostai – Vilniaus, Kauno ir Palangos vykdo keleivių vežimo oro transportu paslaugas. 2018 m. visuose oro uostuose bendrai aptarnauta 1 208,8 tūkst. keleivių (19 proc.) daugiau nei buvo planuota (18 pav.), o lyginant su 2017 m. – aptarnautų keleivių skaičius išaugo 19,2 proc. Tačiau dėl mažėjančio Lietuvos gyventojų skaičiaus, aptarnautų keleivių skaičiaus augimas planuojamas atsargiai.

18 pav. Aptarnautų keleivių skaičiaus tarptautiniuose oro uostuose dinamika, tūkst. kel

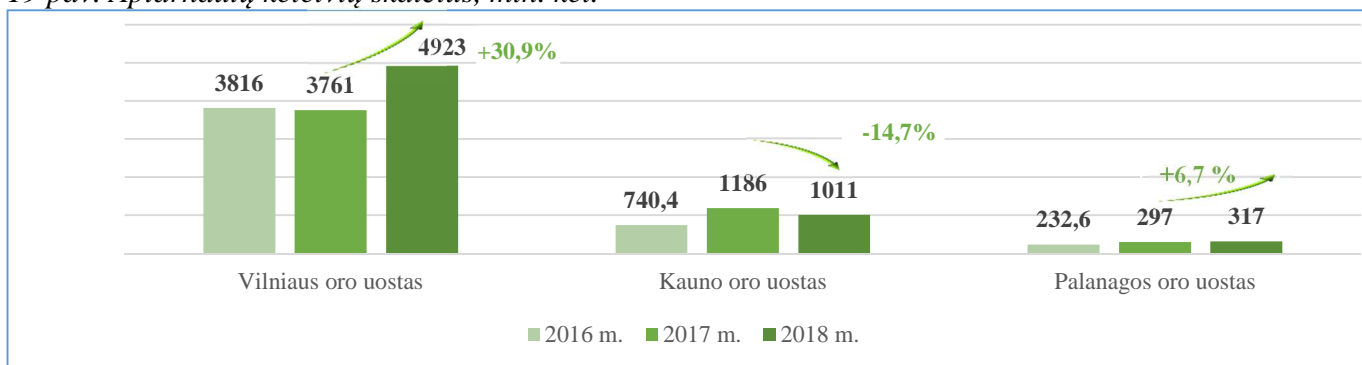
	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Planas	4 228,0	4 476,5	5 042,2	5 100,0	5 150,0
Faktas	4 787,0	5 244,0	6 251,0		
ES vidurkis	32 795,0	34 739,0			

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, VĮ Lietuvos oro uostai duomenys, ES statistikos tarnyba „Eurostat“

VĮ Lietuvos oro uostai, siekdami užtikrinti keleivių ir skrydžių skaičiaus augimą, sėkmingai įgyvendina aviacinio saugumo ir skrydžių saugos standartus, diegia oro linijų skatinimo priemones. 2017 m. pabaigus Vilniaus oro uosto lėktuvų kilimo tako rekonstrukciją 2018 m. Vilniaus oro uoste aptarnauta 1 162 tūkst. kel. (30,9 proc.) daugiau nei 2017 m., o Kauno oro uoste – 175 tūkst. kel. (14,7 proc.) mažiau nei 2017 m. Trečiuose pagal dydį šalies oro uostuose – Palangos oro uoste 2018 m. užfiksuotas rekordas – aptarnauta daugiau nei 316 tūkst. keliautojų, t. y. 7 proc. daugiau negu 2017 m. ir 36,3 proc. daugiau nei 2016 m. (19 pav.).

⁹ <http://vkc.sipa.lt/>

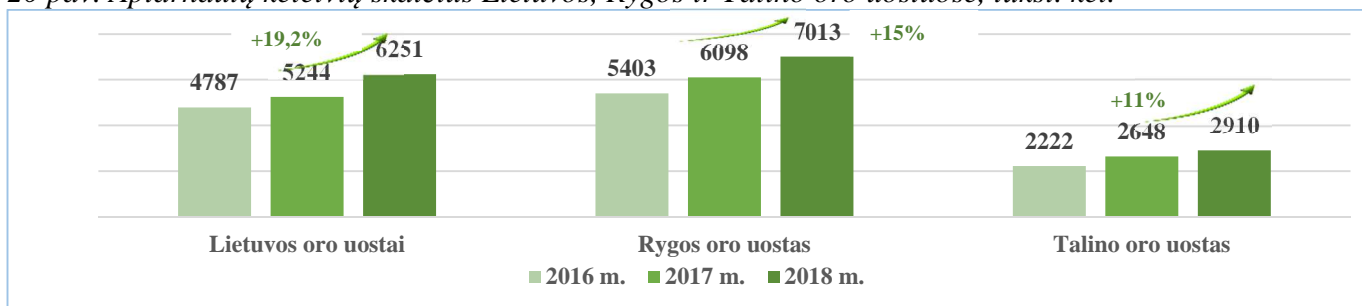
19 pav. Aptarnautų keleivių skaičius, mln. kel.

Šaltinis: VĮ Lietuvos oro uostai duomenys

Nors Lietuvos oro uostuose aptarnautų keleivių skaičius kiekvienais metais gana ženkliai auga, tačiau palyginus Pabaltijo šalių oro uostuose aptarnautų keleivių skaičių, matyti, kad Rygos oro uostas neužleidžia lyderio pozicijų (20 pav.). Tačiau Lietuvos oro uostai sparčiai vejasi regiono lyderį, nes 2018 m. aptarnautų keleivių skaičių lyginant su 2017 m. labiausiai augo Lietuvos oro uostuose.

20 pav. Aptarnautų keleivių skaičius Lietuvos, Rygos ir Talino oro uostuose, tūkst. kel.

Šaltinis: VĮ Lietuvos oro uostai duomenys, ES statistikos tarnyba „Eurostat“

Rygos oro uostas vidutiniškai aptarnauja 12 proc. daugiau keleivių nei visi trys Lietuvos oro uostai kartu.

Esminę įtaką keleivių aptarnavimo skaičiaus augimui turi reguliarių aviakompanijų ir naujų maršrutų skaičiaus augimas. Naujai atidaryti maršrutai turi didelę įtaką valstybės ekonomikai – patrauklesnė aplinka tiesioginėms užsienio investicijoms pritraukti, skatinama dvišalė prekyba, didėja turizmo srautai ir kt. 2018 m. Lietuvos oro uostai tiesiogiai vykdė skrydžius į 29 šalis, o kryptių skaičius išaugo iki 99.

2018 m. Lietuvoje pradėjo darbą Lenkijos „LOT Polish Airlines“, „SCAT Airlines“ ir „Turkish Cargo“ bendrovės. Keleiviai buvo skraidinami didesniais orlaiviais, padidintas skrydžių dažnis. Vilniuje daugėjo skrydžių į Maskvą, Helsinkį, Stambulą, Stokholmą ir Rygą, Palangoje – į Rygą, Varšuvą. Atsirado naujos kryptys į Astaną, Tel Avivą, Boloniją, Rimini, Milaną, Lvovą, Turku.

2018 m. aptarnautų skrydžių skaičius Lietuvos oro erdvėje siekė 61,3 tūkst. skrydžių – 10,6 proc. daugiau nei 2017 m.. Tranzitiniai skrydžiai sudarė 75 proc. visų aptarnautų skrydžių.

Lietuvos oro erdvę į savo maršrutus įtraukia daugiau kaip 900 oro bendrovių. Nuo orlaivio pajudėjimo iš orlaivio stovėjimo aikštelės iki jo nutūpimo paskirties aerodrome jam yra teikiamos oro navigacijos paslaugos. Lietuvos oro erdvėje ir Lietuvos oro uostuose tai atlieka valstybės įmonė „Oro navigacija“.

VĮ Lietuvos oro uostai 2018 m., kaip ir ankstesniais metais, užtikrina keleivių aptarnavimą ir orlaivių priežiūrą, oro uostų atitiktį tarptautiniams skrydžių saugos ir aviacijos saugumo standartams, tinkamą labai svarbių asmenų aptarnavimą Vilniaus oro uoste, dėl ko nebuvo gauta nė vieno skundo.

Sėkmingai, nuosekliai kuriama ir tobulinama Lietuvos oro uostų infrastruktūra, sukuria patrauklias ir konkurencingas sąlygas vystyti keleivių ir krovinių pervežimo oro transportu verslą, skatina visuomenę rinktis keliauti oro transportu (daugiau informacijos pateikta 25 psl.).

Iš esmės galime teigti, kad **pirmasis strateginis tikslas pasiektas pilnai**. Tikslą pasiekimą rodantys efekto vertinimo kriterijai parodo, kad transporto sektoriaus išlieka kertiniu šalies ekonomikos ramsčiu. Įgyvendinant transporto sektoriaus investicinius projektus modernizuojama transporto infrastruktūra, diegiamos intelektualios transporto sistemos, teikiamos konkurencingos ir kokybiškos transporto paslaugos, dėl ko didėja, mūsų nuomone patys svarbiausi ir parodantys, kad teisinga linkme veikla vykdoma, gyventojų ir verslo pasitenkinimo judumu rodikliai.

2. Antrasis strateginis tikslas ir efekto vertinimo kriterijaus vykdymas

Antrasis strateginis tikslas – „finansuoti informacinės visuomenės plėtros projektus, kurie prisidės prie Lietuvos skaitmeninės darbotvarkės tikslų įgyvendinimo“.

Skaitmenizuoti valstybės paslaugas ir procesus – ambicingas Vyriausybės uždavinys. Šiandien Lietuva yra 13-ta Europoje pagal skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksą (DESI). Informacinės visuomenės plėtra – dinamiškas ir horizontalus procesas, apimantis įvairias visuomenės gyvenimo sritis ir valstybės ūkio sektorius, kuris turi tiesioginę įtaką tiek valstybių konkurencingumui, tiek gyventojų gyvenimo kokybei ir įmonių veiklos aplinkai. Sėkmingai informacinės visuomenės plėtrai būtinos sąlygos – gerai išvystyta IRT infrastruktūra, patrauklus ir naudingas elektroninis turinys ir gyventojų naudojimosi IRT kompetencija, įgūdžiai.

2.1. Efekto vertinimo kriterijus E-02-01 „Gyventojų, kurie naudojami elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis, dalis (proc.)“

Vienas iš pagrindinių Informacinės visuomenės plėtros veiklos prioritetų – siekti, kad kuo daugiau gyventojų naudotųsi elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis. 2017 m. efekto kriterijaus – „Gyventojų, kurie naudojami elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis, dalis (proc.)“, reikšmė pasiekta ir viršyta 5,8 proc. (21 pav.).

21 pav. Gyventojų, kurie naudojami elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis, skaičiaus dinamika

	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
◆ Planas	45	46	48	55	60
▲ Faktas	44,9	48,4	50,8		
▲ ES vidurkis	48	49			

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, IVPK

Tarp gyventojų populiariausios išlieka šios elektroninės paslaugos: pajamų mokesčio deklaravimo paslauga – ja naudojosi 34 procentai visų apklaustųjų, su sveikata susijusios paslaugos (informacijos apie paslaugų teikimą skirtingose ligoninėse paieška, registracija pas sveikatos priežiūros specialistus) – 30 procentų, su darbo paieška susijusios paslaugos – 23 procentai, su asmens dokumentais (pasais, asmens tapatybės kortelėmis, vairuotojo pažymėjimais) susijusi paslauga – 15 procentų, socialinės apsaugos pašalpų paslauga ir automobilių registravimo paslauga – po 13 procentų nuo visų apklaustųjų. Gyventojų geriausiai vertinamos paslaugos: priėmimas į aukštąsias mokyklas, gyvenamosios vietos deklaravimo, gimimo, santuokos liudijimų išdavimo, asmens dokumentų, pajamų mokesčio deklaracijos ir viešųjų bibliotekų katalogų prieinamumo paslaugos.

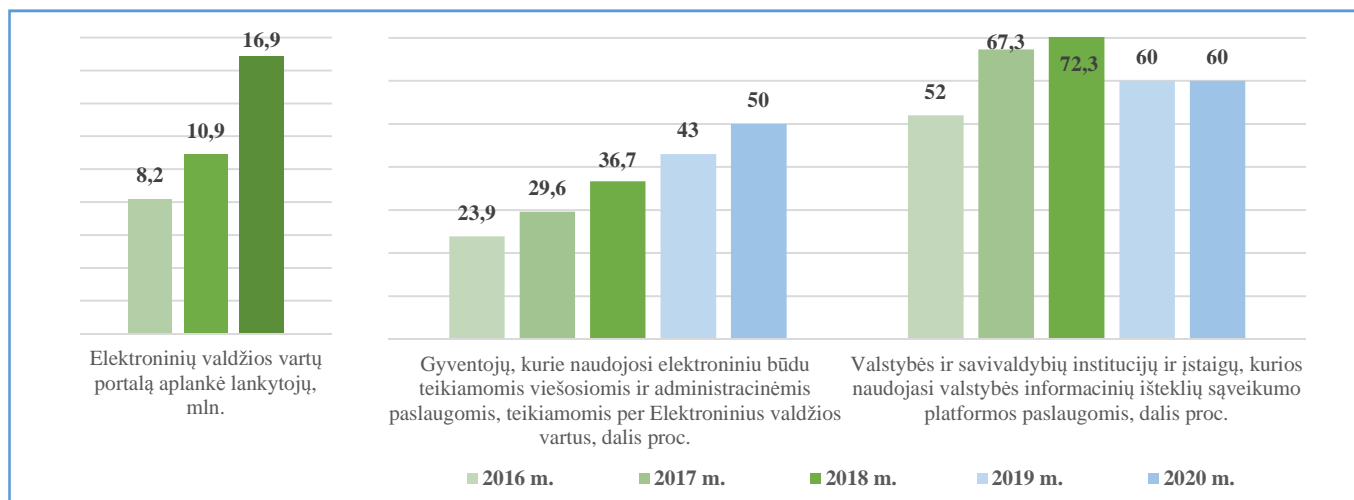
Kad elektroniniu būdu teikiamos viešosios ir administracinės paslaugos gyventojams būtų patogios ir lengvai prieinamos, nuolat yra tobulinamas Elektroninių valdžios vartų portalas. Elektroninių valdžios vartų portalas – centrinis elektroninių paslaugų portalas, kurio esmė – sudaryti galimybes gyventojams ir verslui vieno langelio principu gauti įvairias elektronines paslaugas. Portale interneto vartotojai gali surasti ir pasinaudoti viešosiomis paslaugomis, kurias teikia valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, gauti informaciją apie paslaugas ir paslaugų teikėjus. Elektroninių valdžios vartų portalas pasiekiamas interneto adresu www.epaslaugos.lt.

Nuo 2015 m. į elektroninę terpę buvo perkelta daug gyventojams ir verslui aktualių viešųjų ir administracinių paslaugų, tačiau reikia laiko, kol gyventojai įgis įgūdžių ir įprotį jomis naudotis. Šiuo metu yra aktyviai vykdomos elektroninių viešųjų ir administracinių paslaugų viešinimo ir informavimo veiklos, todėl gyventojų, kurie naudojami elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis procentas kiekvienais metais auga.

Pažymėtina, kad Elektroninius valdžios vartus 2018 m. aplankė ir elektroninėmis paslaugomis naudojami daugiau negu 773 tūkst. Lietuvos gyventojų (palyginimui, 2016 m. – 517 tūkst., 2017 m. – 630

tūkst.). Iš viso Elektroninių valdžios vartų portalą per 2018 m. aplankė daugiau kaip 16,9 mln. lankytojų (palyginimui, 2016 m. – daugiau kaip 8,2 mln., 2017 m. daugiau kaip 10,9 mln.). (22 pav.).

22 pav. Elektroninių valdžios vartų portalų lankomumo ir naudojimosi dinamika

Šaltinis: IVPK duomenys

Gyventojų, kurie naudojami elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis, teikiamomis per Elektroninius valdžios vartus, skaičius taip pat augo – 2018 m. naudojami 36,7 proc. visų gyventojų arba 24 proc. daugiau nei 2017 m. (22 pav.).

IVPK duomenimis, Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platforma naudojama 72,3 proc. valstybės institucijų ir įstaigų. Pažymėtina, kad jau 2017 m. pasiekta vertinimo kriterijaus reikšmė viršijo 2020 m. siekiamą vertinimo kriterijaus reikšmę.

Vertinant Lietuvos poziciją IRT srityje tarptautiniuose reitinguose, pažymėtina, kad Lietuva išlaiko aukštas pozicijas e. valdžios srityje. Europos Komisijos 2018 m. atlikto tyrimo duomenimis, Lietuva yra tarp 11 geriausių Europos valstybių pagal elektroninės valdžios veiksmingumą ir elektroninių paslaugų prieinamumo piliečiams užtikrinimą. Elektroninės valdžios pažanga buvo vertinama 34 valstybėse, t. y. Europos Sąjungos (ES) valstybėse narėse, Islandijoje, Norvegijoje, Juodkalnijoje, Serbijos Respublikoje, Šveicarijoje ir Turkijoje, pagal pagrindinius keturis kriterijus:

- **Orientacija į vartotoją** (kaip lengva ir patogiu naudoti viešą informaciją ir paslaugas internete). Orientacija į vartotoją yra labiausiai išvystytas elektroninės valdžios požymis. Šio kriterijaus bendras ES valstybių narių vidurkis – 82 proc., tuo tarpu Lietuvoje šis rodiklis 89 proc.;

- **Skaidrumas** (valdžios institucijų sprendimų, paslaugų teikimo procedūrų aiškumas ir vartotojų galimybės kontroliuoti jų asmeninius duomenis lygis). Šio kriterijaus bendras ES valstybių narių vidurkis - 59 proc., Lietuvos - 86 proc.;

- **Tarpvalstybinis judumas** (mobilumas) (koku mastu žmonės gali naudotis viešosiomis paslaugomis už savo šalies ribų). Šio kriterijaus bendras ES valstybių narių vidurkis – 52 proc. Lietuvos kriterijaus reikšmė pateikiama dviem aspektais: gyventojų judumas - 32 proc. (ES vidurkis - 48 proc.), verslo judumas - 64 proc. (ES vidurkis - 61 proc.);

- **Elektroninių priemonių veiksmingumas** (eID, e.dokumentas, e.pristatymas ir kita). Šio kriterijaus bendras ES valstybių narių vidurkis - 54 proc., Lietuvos – 86 proc. Europos Komisijos paskelbtos elektroninės valdžios veiksmingumo ataskaitos duomenimis, Lietuvos bendras indeksas už 2016-2017 m. laikotarpį yra didesnis negu 75 proc.¹⁰

Antrasis Ministerijos strateginis tikslas pasiektas pilnai. Lietuvoje sukurta moderni informacinė visuomenė, kurios nariai savo veiklą grindžia informacija, žinojimu ir naujausių informacinių ir ryšių technologijų teikiamomis galimybėmis. 2018 m. toliau buvo tobulinama prieiga prie viešojo sektoriaus atvirų duomenų metaduomenų ir duomenų rinkinių, Lietuvos atvirojo duomenis integruojant į ES bendrą skaitmeninę rinką, kuris visuomenei ir verslui sukuria galimybę greitai ir patogiai surasti viešojo sektoriaus turimus duomenis ir panaudoti juos sukuriant pridėtinę vertę.

¹⁰ https://ec.europa.eu/information_society/newsroom/image/document/2018-47/government_benchmark_country_factsheets_F2463381-9183-E89F-B9D5A1F8E90A0FE7_55490.pdf

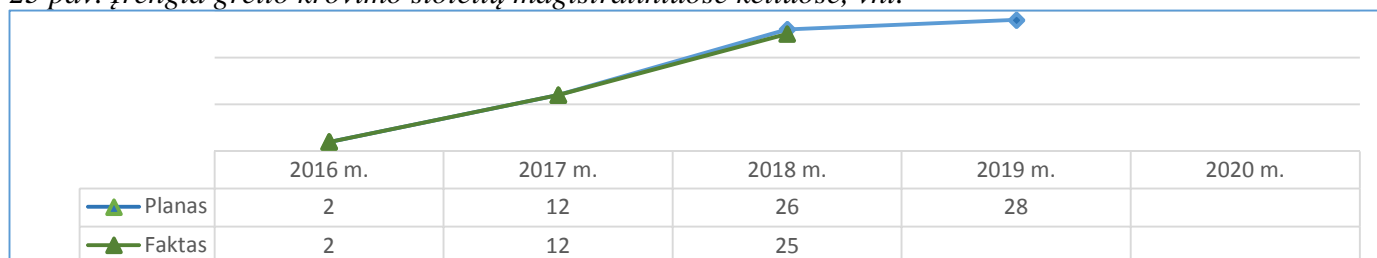
II SKYRIUS. VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

1 PRIORITETAS: Darni, atsakinga ir sveika visuomenė

1.5. Kryptis. Aplinkos, tinkamos darniai gyventi visoms gyvybės formoms, kokybės užtikrinimas

2018 m. toliau kuriama ekologiško ir daugiarūšio viešojo transporto sistema ir jai reikalinga infrastruktūra. VĮ „Regitra“ duomenimis, prieš trejus metus, 2014 m. pabaigoje, leidimą dalyvauti eisme turėjo vos 63 elektromobiliai, 2015 m. – 159, 2016 m.– 337 elektromobiliai, 2017 m. – 620, o 2018 m. – jau 983 elektromobiliai. Tai iki šiol didžiausias elektromobilių skaičiaus per metus augimas, t. y. 352 vnt. arba 56 proc. Sparčiai augantis elektromobilių parkas įpareigoja rūpintis vairuotojams patogios elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtra. Siekiant sudaryti galimybes elektromobilių vairuotojams sklandžiai ir nepertraukiamai keliauti šalyje, mažinant naftos produktų vartojimą susisiekimo sektoriuje ir švelninant transporto poveikį aplinkai, Lietuvos magistraliniuose keliuose 2018 m. įrengta 13 greito krovimo stotelių. Elektromobilių skaičiaus didėjimui Lietuvoje teigiamos įtakos turi didesnis vienu įkrovimu nuvažiuojamas atstumas, galimybė naudotis specialiai pažymėtomis maršrutinio transporto eismo juostomis Vilniuje ir Klaipėdoje, rinkliavų už stovėjimą lengvatos Lietuvos miestuose (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai ir Panevėžys), įkrovimo infrastruktūros plėtra, nemokamas įkrovimas viešosiose elektromobilių įkrovimo prieigose. Siekiant paskatinti elektromobilių naudojimą, sudaryta tarpinstitucinė elektromobilių darbo grupė, kuri 2019 m. planuoja įvertinti elektromobilių naudojimo skatinimo ir jų įkrovimo infrastruktūros plėtros iki 2035 m. galimybes ir priemones, parengti Elektromobilių naudojimo skatinimo ir jų įkrovimo infrastruktūros plėtros iki 2035 m. planą.

23 pav. Įrengta greito krovimo stotelių magistraliniuose keliuose, vnt.¹¹

Šaltinis: LAKD duomenys

Pastaraisiais metais Lietuvoje daug dėmesio buvo skiriama geležinkelio linijų elektrifikavimui. Parengti apjungti geležinkelio ruožų elektrifikavimo projektų Kyviškės–Paneriai (Vilniaus mazgas), Kaišiadorys–Radviliškis ir Radviliškis–Klaipėda pirkimo dokumentai. Baigti elektrifikavimo darbai Vaidotų ir Valčiūnų geležinkelio stoties kelių rekonstravimo dalyje ir geležinkelio ruožo Kena–N. Vilnia (28,6 km ruožo) elektrifikavimas. 2018 m. pabaigoje elektrifikuotų geležinkelio linijų dalis sudarė 7,97 proc. nuo visų geležinkelio linijų ilgio. 2019 m. bus tęsiamas geležinkelio linijos Klaipėdos link elektrifikavimas, vykdomi kiti darbai. Modernizuojant geležinkelių infrastruktūrą, siekiama didinti saugumą ir traukinių greitį, trumpinti kelionių laiką, didinti infrastruktūros pajėgumą kroviniams ir keleiviams vežti.

Rengiama teisinė kombinuotojo keleivių vežimo bazė. 2018 m. gruodžio 20 d. priimti Transporto veiklos pagrindų įstatymo Nr. I-1863 3, 5 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymas ir Geležinkelių transporto kodekso 3, 10(1) ir 12 straipsnių pakeitimo, Kodekso papildymo 12(1) straipsniu įstatymas, kuriais numatyta galimybė geležinkelio įmonėms (vežėjams) pačioms ar pasitelkiant keleivių vežimą kelių transporto priemonėmis vykdysiantį vežėją teikti viešąsias kombinuotojo keleivių vežimo vietiniais maršrutais paslaugas, t. y. vietinių maršrutų, kuriais važiuoja daugiausia keleivių, ruožuose keleivius vežti traukiniais, o kituose – autobusais. Šiuo metu rengiami įstatymų įgyvendinamieji teisės aktai, siekiant nustatyti kombinuotojo keleivių vežimo maršrutų atrankos kriterijus, nuostolių kompensavimo tvarką.

Siekiant paskatinti nekenksmingų aplinkai miesto ir priemiestinio viešojo transporto priemonių įsigijimą, patvirtinti 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 04.5.1-TID-V-517 priemonės „Miesto viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas“ ir 04.5.1-TID-R-518 priemonės „Vietinio susisiekimo viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašai; sudaryti

¹¹ – rodiklių reikšmės nurodytos kaupiamuoju būdu.

priemonių iš ES struktūrinių fondų lėšų siūlomų bendrai finansuojamų projektų sąrašai ir pasirašytos septynios projektų sutartys, kurioms įgyvendinti skirta 23 273 tūkst. Eur ES struktūrinių fondų lėšų ir jau išmokėta 3 412 tūkst. Eur ES struktūrinių fondų lėšų. Pagal šias sutartis bus nupirkti 88 autobusai / troleibusai (2018 m. įsigytos 5 naujos ekologiškos transporto priemonės). Dar trijų projektų paraiškos vertinamos, pagal jas planuojama įsigyti dar 27 ekologiškas transporto priemones.

Viešojo transporto ir infrastruktūros plėtra mažina asmeninių transporto priemonių naudojimą ir kuro suvartojimą. Taip prisidedama prie švaresnės, sveikesnės, gyventojų pasitenkinimo augimą sąlygojančios aplinkos kūrimo.

3 PRIORITETAS: Viešojo sektoriaus efektyvumo ir skaidrumo didinimas

3.1. kryptis. Viešojo sektoriaus efektyvumo didinimas

Ministerija 2018 m. daug dėmesio skyrė procesų valdymui tobulinti, veiklos efektyvumui didinti ir ištekliams taupyti taikant įdiegtus LEAN sistemos metodus. Tai leido 2018 m. faktines išlaidas kanceliariinėms prekėms sumažinti iki 85 proc., kopijavimo popieriui – iki 95 proc. Pažymėtina, kad veiklos efektyvinimo iniciatyvose buvo pasitelktos pažangiausios šiuolaikinės technologijos. 2018 m. robotizuotas automatiško pranešimo sugeneravimo, užregistravimo ir įkėlimo į E. pristatymo sistemą procesas. Išsiųsta apie 8 000 robotizuotų pranešimų, sutaupyta – virš 12 700 Eur. Ministerijoje formuojama problemų sprendėjų kultūra, kurioje svarbiausią vaidmenį atlieka darbuotojas. Jis geba ne tik pastebėti kilusią problemą, bet nori bei žino, kaip ją išspręsti ar kam problemos sprendimą deleguoti. Ministerijos veikla nebėra stebima vien iš viršaus, patys darbuotojai tampa atskaitingi už savo veiklos rodiklius, reguliariai juos atnaušina ir parodo, ar pavyko savarankiškai išspręsti problemą. Monotoniški procesai patikėti programinei įrangai, o darbuotojai, kurie įprastai atlikdavo šį procesą, gali koncentruotis į didesnę pridėtinę vertę kuriančias veiklas.

2018 m. Ministerija aktyviai vykdė veiklos skaidrinimo ir efektyvinimo politiką. Ministerija parengė, Lietuvos Respublikos Vyriausybė pritarė ir pateikė Lietuvos Respublikos Seimui įstatymų projektų paketą¹², reikalingą vykdyti valstybės įmonių (toliau – VĮ; VĮ Lietuvos oro uostai, VĮ „Oro navigacija“, VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija, VĮ Vidaus vandens kelių direkcija) valdymo ir priežiūros pertvarką – valstybės įmones pertvarkyti į akcines bendroves. Baigus šią pertvarką, būtų įgyvendintos EBPO rekomendacijos peržiūrėti valstybės valdomų įmonių teisinės formas.

2018 m. gruodžio 31 d. pakeista VĮ „Kelių priežiūra“ teisinė forma – ji pertvarkyta į akcinę bendrovę. VĮ Kelių priežiūra tapusi akcine bendrove turės galimybes diegti geriausią valdysenos praktiką ir skaidriau valdyti valstybės turtą.

Ministerijos reguliavimo sričiai šiuo metu priklauso 12 valstybės valdomų įmonių. 2018 m. iš esmės pasikeitė susisiekimo sektoriaus valstybės valdomų įmonių valdybos – jas papildė išrinkti nauji nepriklausomi nariai, kurie sudarė valdybose daugumą. Pasikeitusi kolegialių organų sudėtis ir standartizuotos atrankos procedūros pakėlė kolegialių organų kompetencijos įvertinimą. Šios permainos – vienas iš svarbių žingsnių, gerinant įmonių valdymą ir įgyvendinant Lietuvos narystės EBPO rekomendacijas.

3.2. kryptis. Viešųjų ir administracinių paslaugų modernizavimas ir informacinės visuomenės plėtra

2018 m. įgyvendinant projektus pagal 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 2 prioriteto „Informacinės visuomenės skatinimas“ priemones pasirašytos 34 projektų finansavimo sutartys, kurių vertė virš 87 mln. Eur. Jau įgyvendinti 2 projektai, kurių vertė 4,5 mln. Eur, sukurtos 7 el. paslaugos įgyvendinant investicijų projektus „Elektroninio sąskaitų faktūrų posistemio (i.SAF) sukūrimas“ ir „Elektroninių važtaraščių posistemio (i.VAZ) sukūrimas“, kurias naudojant mažės administracinė naštą mokesčių mokėtojams. Įgyvendinus visus projektus numatyta sukurti 209 el. paslaugas. Šiomis iniciatyvomis siekiama puoselėti Baltijos šalių, kaip pažangių, technologiškai išsivysčiusių ir lyderiaujančių skaitmeninės

¹² Transporto veiklos pagrindų įstatymo Nr. I-1863 2, 4, 6, 9, 14, 15 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą; Aviacijos įstatymo Nr. VIII-2066 2, 8 ir 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą; Vidaus vandens transporto kodekso 2, 3 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą; Klaipėdos valstybinio jūrų uosto įstatymo Nr. I-1340 2, 3, 5, 10, 11, 121, 14, 17, 19, 22, 32, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir 7 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą; Saugios laivybos įstatymo Nr. VIII-1897 5, 6, 7, 19, 201 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 251 straipsniu įstatymo projektą; Suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą; Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą; Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 1 ir 4 priedų pakeitimo įstatymo projektą.

valdžios fronte, įvaizdį. Atitinkamai, paslaugų skaitmenizavimas yra siejamas su efektyvia kaštų mažinimo bei gyventojų pasitenkinimo ir paslaugų kokybės užtikrinimo politika.

Pažymėtina, kad tęsiami plačiajuosčio interneto infrastruktūros plėtros darbai ir siekiama, kad visoje šalies teritorijoje būtų prieinamas naujos kartos interneto ryšys, užtikrinantis 30 Mbps ir didesni duomenų perdavimo greitį. Siekiant įgyvendinti strateginiuose ES ir Lietuvos dokumentuose nustatytus sparčiojo interneto plėtros Lietuvoje tikslus, reikalinga, kad iki 2020 m. visi namų ūkiai turėtų galimybę naudotis sparčiuoju (30 Mbps ir spartesniu) plačiajuosčiu interneto ryšiu. 2018 m. inicijuotas naujos kartos interneto prieigos infrastruktūros plėtros projektas RAIN3, kuris užtikrins tolesnę plačiajuosčio ryšio tinklo plėtrą Lietuvoje, ypač nutolusiose kaimiškose vietovėse. Projekto finansavimas užtikrintas ES fondų ir valstybės biudžeto lėšomis. Bendra projekto vertė – apie 49,5 mln. Eur. Naujos kartos interneto prieigos plėtros projekto RAIN-3 įgyvendinimo metu toliau bus plėtojama naujos kartos interneto prieigos infrastruktūra baltosiose teritorijose, kuriose rinka negali užtikrinti šios infrastruktūros plėtros ir sparčiojo interneto ryšio paslaugų teikimo, statant bokštus ir tiesiant šviesolaidines kabelių linijas. Kol kas sparčiuoju interneto ryšiu dar negali naudotis beveik 9 proc. visų šalies namų ūkių, esančių įvairiuose regionuose, ypač atokiose gyvenamose vietovėse, o prisijungę prie interneto (30 Mb/s ir didesne sparta) buvo tik 45 proc. namų ūkių, o 100 Mb/s ir didesne sparta – apie 27 proc. Pažymėtina, kad Europos Komisijos paskelbto tyrimo duomenimis, Lietuva yra viena iš keturių ES valstybių, kuriose fiksuotas plačiajuosčio interneto ryšys yra pigiausias. Kitos į pirmą ketvertuką patenkančios šalys yra Rumunija, Latvija ir Vengrija.

Tobulinant elektroninių siuntų per E. pristatymo sistemą, 2018 m. inicijuoti įstatymų pakeitimai, kuriais siekiama įteisinti vieną elektroninį langelį valstybės mastu ir padidinti viešojo sektoriaus efektyvumą modernizuojant ir skaitmeninant procesus. Nuo E. pristatymo sistemos įdiegimo 2013 metais iki 2018 m. pabaigos elektroninių siuntų skaičius išaugo nuo kelių šimtų iki beveik milijono: 2013 m. per E. pristatymo sistemą buvo išsiųsta 541 elektroninė siunta, o 2018 m. – 880 760 vnt. elektroninių siuntų. 2018 m. prie E. pristatymo sistemos buvo prisijungę 106 433 fiziniai asmenys, 3772 juridiniai asmenys, 3737 valstybės institucijos, kurie visi turi elektroninio pristatymo dėžutes. Šiuo metu E. pristatymo sistemoje yra 113 tūkst. naudotojų, kurie per savaitę iš viso išsiunčia apie 80 tūkst. siuntų.

4 PRIORITETAS: Darni ir konkurencinga ekonomikos plėtra

4.1. kryptis. Inovatyvios ekonomikos ir išmaniosios energetikos plėtra

Susisiekimo sektorius – viena iš svarbiausių Lietuvos ekonomikos sričių, todėl labai svarbu, kad tiek teisinė bazė, tiek šalies transporto infrastruktūra užtikrintų kuo palankesnes sąlygas sektoriaus augimui. 2018 m. atlikta daug darbų, kad būtų kuriama moderni, subalansuota, saugi, nekenksminga aplinkai susisiekimo sistema kaip regioninis intermodalinis transporto centras, kuri efektyviai tenkintų gyventojų ir verslo poreikius. Gauti rezultatai patvirtina, kad įgyvendinamos teisingai pasirinktos infrastruktūros modernizavimo priemonės. Išankstiniais duomenimis, Lietuvos susisiekimo sektoriaus indėlis į šalies ekonomiką – 4,97 mlrd. Eur transporto, sandėliavimo, logistikos ir ryšių sukurtos bendrosios pridėtinės vertės, kas sudarė apie 14 proc. visos šalyje sukurtos bendrosios pridėtinės vertės. Susisiekimo ministro valdymo sričiai priskirtos valstybės valdomos įmonės (6 valstybės įmonės ir 6 akcinės bendrovės) 2018 m., išankstiniais duomenimis, uždirbo 98,9 mln. Eur pelno, 28 proc. daugiau negu 2017 m., kai pelnas siekė 77,5 mln. Eur. Daugiausia pelno 2018 m. preliminariais duomenimis uždirbo AB „Lietuvos geležinkeliai“ grupė – 52,0 mln. Eur. Šiems rezultatams turėjo įtakos sėkmingi ir augantys visų transporto rūšių – kelių, geležinkelių, vandens ir oro – transporto veiklos rezultatai.

Siekdama įvertinti veiklos rezultatus ir nustatyti sritis, kurioms reikia daugiau dėmesio, Ministerija pastaruosius dvejus metus nustato veiklos efektyvumo matuoklius – KPIs (angl. *Key Performance Indicators*). 2018-iesiems buvo keliamas tikslas padidinti susisiekimo sektoriaus per metus sukuriama pridėtinę vertę nuo 4,62 iki 4,85 mlrd. Eur, pasiektas rezultatas – 4,97 mlrd. Eur. Taip pat buvo siekiama padidinti klientų (piliečių) pasitenkinimo judumu rodiklį nuo 35 iki 50 proc. (pagal NPS – *Net Promoter Score* metodiką), pasiektas rezultatas – 50,25 proc. Šis rodiklis parodo Ministerijos reguliavimo srities transporto sektoriaus įmonių klientų (piliečių) poreikius ir lūkesčius, nustatyti problemines vietas, kuriose reikia pagerinti aptarnavimą ir klientams teikiamas paslaugas. Tyrimas piliečiams suteikia galimybę išsakyti savo lūkesčius ir nuomonę apie viešojo sektoriaus teikiamas paslaugas, o viešojo sektoriaus įmonėms padeda keisti požiūrį į savo klientus, jiems teikiamų paslaugų kokybę. 2018 m. pabaigoje atlikto tyrimo rezultatai rodo, kad aukščiausias klientų pasitenkinimo rodiklis yra VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos teikiamų paslaugų ir klientų aptarnavimo (68,23 proc.), antroje vietoje – AB „Lietuvos geležinkeliai“ (58 proc.).

4.4. kryptis. Infrastruktūros jungčių su ES plėtra

Transeuropinio tinklo infrastruktūros modernizavimas – ilgalaikis ir nekintantis procesas susisiekimo sektoriuje. Esama TEN-T infrastruktūra Lietuvoje neatitinka dalies TEN-T gairėse pateikiamų reikalavimų – trūksta efektyvių jungčių, nepašalinta dalis siaurųjų vietų, nepritaikytos intelektinės transporto sistemos. Siekiant užtikrinti tolesnį ekonomikos augimą, būtina išlaikyti esamą infrastruktūros lygį ir efektyviai plėsti susisiekimo infrastruktūrą tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu mastu. Stabilios strateginės investicijos į vieną svarbiausių Lietuvos ekonomikai susisiekimo sektorių pagerino transporto – geležinkelių, kelių, jūrų ir oro uostų – infrastruktūrą, užtikrino ypatingai didėjančius krovinių ir keleivių vežimo pajėgumus ir tai patvirtina lūkesčius pranokstantys rezultatai (žr. 3 pav., 6 psl.).

Lietuvos susisiekimo sektoriuje tvarų augimą lėmė atsigavusi ES ekonomika ir transporto paslaugų deficitas rinkoje. Lietuvos vežėjai tuo puikiai pasinaudojo – investavę ir išplėtę savo transporto parkus, įsitvirtino ES rinkose ir toliau didino transporto sektoriaus bendrosios pridėtinės vertės, transporto paslaugų eksporto ir pajamų apimtį. Augo visų pagrindinių transporto paslaugų eksporto rinkų apimtys Vakarų ir Rytų šalyse – Vokietijoje, Rusijoje, Prancūzijoje, Danijoje ir Baltarusijoje. Išankstiniais duomenimis, 2018 m. krovinių vežimas, palyginti su 2017 m. atitinkamu laikotarpiu, augo 15,8 proc. (iš viso 148,1 mln. t) Iš jų: krovinių vežimas geležinkelių transportu 7,9 proc. (iš viso 56,8 mln. t), kelių transportu – 8 proc. (viso 83,1 mln. t). Išaugusį geležinkelių transportu vežamų krovinių kiekį lėmė 15 proc. išaugęs tranzitas Klaipėdos uosto ir Kaliningrado srities kryptimis, padidėję visų pagrindinių krovinių – trąšų, mineralinių produktų, naftos ir naftos produktų ir juodųjų metalų vežimai (žr. 6 pav., 8 psl.).

Išankstiniais duomenimis, 2018 m. keleivių vežimas visų rūšių transportu sumažėjo nežymiai ir sudarė 382 mln. kel., t. y. apie 1 proc. mažiau palyginti su analogišku praėjusiu laikotarpiu. Mažėjo kelių transportu – tiek troleibusų, tiek autobusų – vežamų keleivių skaičius. Tuo tarpu keliones geležinkelių transportu rinkosi vis daugiau keleivių. Praėjusiais metais tokį keliavimo būdą pasirinko 5,169 mln. keleivių (511 tūkst. arba 11 proc. daugiau nei tuo pačiu periodu užpernai). Mažesnę negu planuota keleivių skaičių lėmė šalies demografinė situacija ir gyventojų keliavimo įpročiai asmeninėmis transporto priemonėmis. (žr. 4 pav. 7 psl.).

2018 m. vien valstybės investicijos transporto infrastruktūros plėtrai siekė 299 mln. Eur (be informacinės visuomenės plėtros projektų), iš jų 134 mln. Eur – ES fondų lėšos, skirtos strateginiams šalies projektams finansuoti.

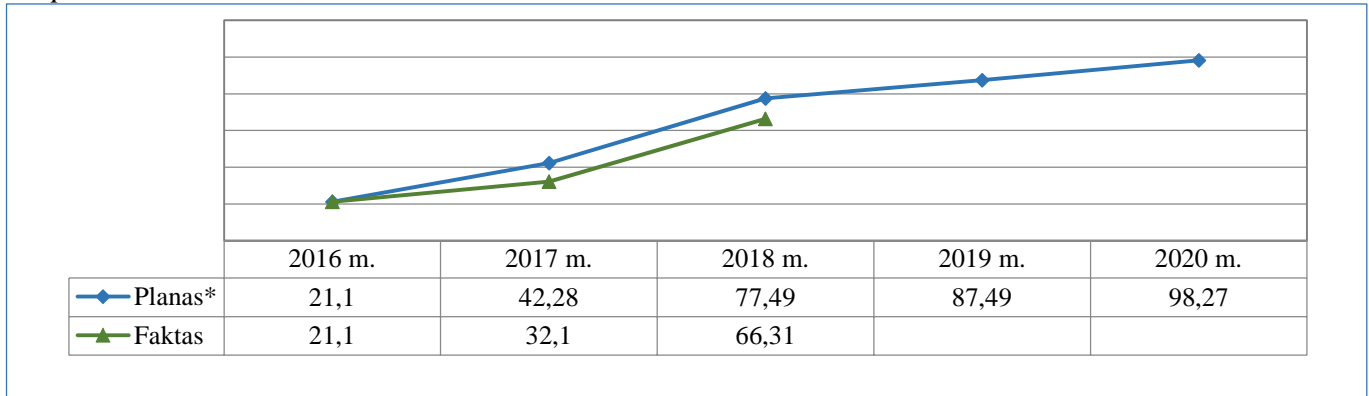
Sprendžiant Lietuvai svarbius tarptautinius transporto infrastruktūros plėtros ir mobilumo klausimus, svarbu pažymėti pagreitį įgavusio projekto „Rail Baltica“ įgyvendinimo pažangą. Vykdomi projekto „Rail Baltica“ statybos darbai 1435 mm geležinkelio linijos ruože nuo Lenkijos ir Lietuvos valstybių sienos iki Kauno: baigti statybos darbai atkarpoje Jiesia–Rokai (4,9 km); pradėti statybos darbai atkarpoje Kaunas – Palemonas (9,1 km), sujungiantys Kauno geležinkelio stotį su Palemono intermodaliniu terminalu ir jau atlikta 10 proc. darbų; pradėtos viešųjų pirkimų procedūros atkarpos Rokai–Palemonas (9,2 km) darbams atlikti.

2018 m. pradėtos žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros europinio standarto geležinkelio linijai Kaunas – Lietuvos ir Latvijos siena nutiesti penkiose savivaldybėse. 2018 m. parengti 984 žemės paėmimo visuomenės poreikiams aktai, iš kurių 538 pasirašyti ir išmokėta 1,4 mln. eurų kompensacijų už nuostolius dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams.

Modernizuojant ir plėtojant Šiaurės–Pietų transporto koridorių, labai svarbi automagistralės „Via Baltica“ plėtra. Šio transporto koridoriaus modernizavimas ir plėtra užtikrintų patogų Šiaurės Europos transporto sistemos sujungimą su Centrine ir Vakarų Europa bei Lietuvos automobilių kelių tinklo integraciją į ES šalių transporto sistemas. Šia automagistrale vežamas didžiausias srautas Šiaurės – Pietų krypties Lietuvos krovinių. Kelyje krovinių eismo dalis sudaro apie 30 %, todėl jame būtina gera infrastruktūra. Automagistralės „Via Baltica“ ruožų rekonstravimo darbams yra teikiama ypač didelė reikšmė ir dėl padidėjusio avaringumo, kuriam įtakos turi didelis transporto priemonių srautas, pernelyg siaura kelio važiuojamoji dalis ir kiti kelio infrastruktūros trūkumai. 2018 m. buvo įgyvendinti šie svarbūs investicijų projektai: kelio A5 Kaunas–Marijampolė–Suvalkai ruožo nuo 45,15 iki 56,83 km rekonstrukcija (11,68 km ilgio kelio ruožas), kelio A5 Kaunas–Marijampolė–Suvalkai ruožo nuo 23,40 iki 35,40 km rekonstrukcija (12,00 km ilgio kelio ruožas), kelio ruožo nuo Lietuvos–Latvijos sienos iki Panevėžio miesto nuo 0,0 iki 10,53 km rekonstrukcija. Praplatinta magistralės dalimi tarp Kauno ir Marijampolės pasikeitė eismo situacija – važiuoti čia galima iki 130 km/val. greičiu ir tikimasi, kad avaringumas čia turėtų sumažėti net 70 procentų. Iš viso 2018 m. rekonstruota 34,21 km (planuota 45,74 km) kelio ruožų, o nuo 2016 metų – 66,31 km (planuota

77,49 km) automagistralės „Via Baltica“ ruožų. Nepavyksta pasiekti užsibrėžtų ambicingų tikslų dėl teisminių ginčų vykdant viešųjų pirkimų procedūras. Iki 2020 m. planuojama rekonstruoti 98,27 km automagistralės „Via Baltica“ kelio.

24 pav. Rekonstruota „Via Baltica“ kelio, km¹

Šaltinis: LAKD duomenys

Tolesnė „Via Baltica“ rekonstrukcija numatoma nuo Marijampolės iki Lietuvos ir Lenkijos valstybės sienos (A5 kelias nuo 56,83 km iki 97,06 km). Jau atliktas strateginio poveikio aplinkai vertinimas ir rengiamas specialusis planas, pagal kurį bus nustatoma tiksli iki keturių eismo juostų platinamos magistralės trasa, visuomenės poreikiams išperkami magistralei reikalingi žemės sklypai. Tikimasi, kad 2020 m. bus pradėti šio daugiau nei 40 km ilgio ruožo projektavimo ir statybos darbai, o iki 2022 m. kelias bus išplatintas iki keturių eismo juostų ir atitiks automagistralės reikalavimus.

Klaipėdos valstybinio jūrų uosto plėtra ir jo veiklos rodiklių analizė rodo, kad investicijos į uosto infrastruktūrą yra esminė krovinių srauto augimo prielaida. 2018 m. VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija investavo 38,8 mln. Eur, 2019 m. planuoja investuoti dar 48,3 mln. Eur investicijų. 2018 m. iš viso pastatyta naujų ir (arba) rekonstruota (perduota eksploatuoti) 2 858 m geležinkelių privažiuojamųjų kelių ir 515 m krantinių. Pažymėtina, kad 2018 m. įsibėgėjo Malkų įlankos gilinimo iki 14,5 m gylio projektas: įrengta Smeltės valstybinio botaninio draustinio povandeninė apsauginė sienutė; pasirašyta I etapo gilinimo darbų sutartis. Įgyvendinus projekto veiklas bus padidintas Malkų įlankos navigacinis saugumas ir sudarytos sąlygos Malkų įlankoje esančiuose terminaluose saugiai priimti ir pilnai pakrauti *Panamax* ir *Post panamax* tipo laivus. Įgyvendinus numatytus investicijų projektus, uosto direkcija planuoja iki 2040 m. pasiekti 100 mln. tonų krovą. 2018 m. Klaipėdos uosto krovos apyvarta augo 7,9 proc. – pasiektas naujas Klaipėdos uosto krovos rekordas – 46,6 mln. tonų, tai 3,4 mln. t daugiau negu 2017 m. (žr. 9 pav., 9 psl).

2018 m. gruodžio 19 d. į Klaipėdos uostą bandomuoju reisų sėkmingai įplaukė didžiausias laivybos linijos operatoriaus MSC laivas – 19 462 TEU (sąlyginių konteinerių) talpos „*MSC Ingy*“. Šis laivas, priskiriamas ULCV („*Ultra Large Container Vessel*“) klasės laivams, pakėlė Klaipėdos uostą į kitą lygį, nes tapo didžiausiu laivu, kada nors atplaukusiu į Lietuvos jūrų uostą. Jo ilgis siekia 400 m, o plotis – 59 m.

VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos pagrindinės veiklos pajamos 2018 m. padidėjo dėl išaugusios Klaipėdos uosto krovos 6,6 proc. ir siekė 63,7 mln. Eur, tai 3,9 mln. Eur daugiau negu 2017 m., o pelnas iki pelno mokesčio išaugo 9,2 proc. palyginti su 2017 m. sudaro 34,7 mln. Eur. Planuojama, kad pelno įmoka, mokama į valstybės biudžetą, sudarys apie 21 mln. Eur.

2018 m. į Klaipėdos uostą atvyko 7 081 laivas, iš jų 4 717 vykdė krovos operacijas uoste (t. y. 7,8 proc. daugiau negu praėjusiais metais).

2018 m. gruodžio 6 d. parengtas Klaipėdos uosto bendrasis planas buvo pateiktas derinti planavimo sąlygas išdavusioms institucijoms. Uosto bendrąjį planą planuojama patvirtinti 2019 m. II pusmetį. Bendrojo plano sprendiniai reikšmingi siekiant, kad Klaipėdos uosto teritorijoje vystoma veikla išliktų lanksti ir konkurencinga, o uosto įmonės galėtų skubiai prisitaikyti prie sparčiai besikeičiančių laivybos tendencijų ir lyderiauti regione. Klaipėdos uosto nauda šaliai ir jos žmonėms neabejotina – tai ypač reikšminga Klaipėdos regiono ekonominiam ir socialiniam gyvybingumui. Skaičiuojama, kad net dešimtadalis šalies nacionalinio biudžeto yra susijęs su pajamomis, gautomis iš uosto veiklos, tad uosto generuojamos lėšos tiesiogiai prisideda prie Lietuvos gyventojų gerovės.

Lietuvos oro uostų infrastuktūros modernizavimo darbai užtikrino VĮ Lietuvos oro uostų 2018 m. pasiektą rekordinį aptarnautų keleivių ir skrydžių skaičių. Praėjusiais metais trys šalies oro uostai iš viso aptarnavo daugiau kaip 6,2 mln. keleivių, o skrydžių skaičius viršijo 61 tūkst. Puikiais augimo rodikliais ypač

išsiskyrė Vilniaus oro uostas – aptarnautų keleivių skaičius, palyginti su 2017 m., išaugo trečdaliu, o skrydžių – penktadaliu (žr. 18 pav., 15 psl.).

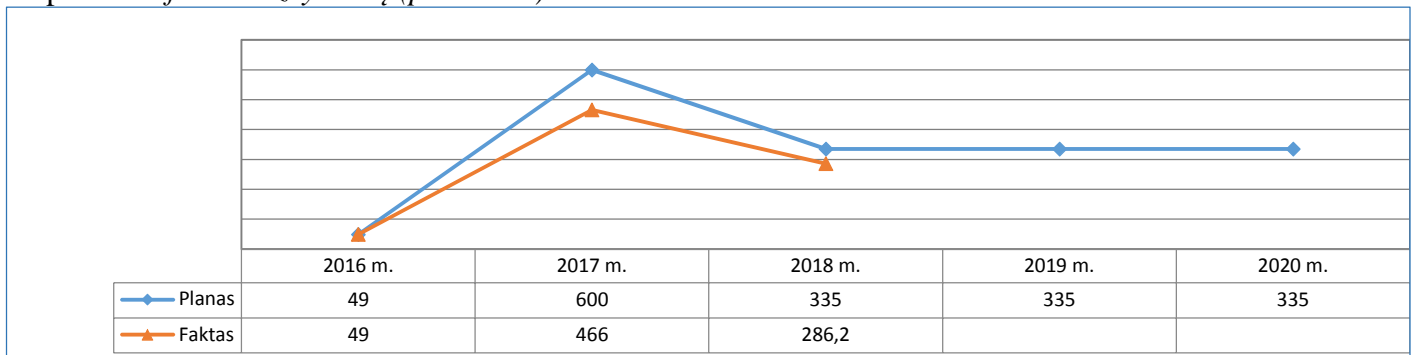
Nuo 2018 m. pradėti keleivių terminalo rekonstrukcijos darbai, kuriuos užbaigus 2021 metais Vilniaus oro uostas galės kokybiškiau aptarnauti dar didesnę keleivių srautą.

Būtina pažymėti Ministerijos ir VĮ Lietuvos oro uostų nuoseklų darbą, siekiant pagerinti Lietuvos susisiekimą. Tam yra numatyta skatinamoji priemonė – *de minimis* parama. Šios paramos tikslas – skatinti pradėti naujus ar finansiškai rizikingus, tačiau Lietuvai svarbius maršrutus. Taip suteikiamos paskatos aviakompanijoms pradėti naujus tiesioginius skrydžių maršrutus į (iš) Lietuvos oro uostus (-ų) ir leidžiama pasidalyti naujo maršruto rizika. Paramai skirta 1 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų, iš kurių vienas vežėjas gali gauti iki 200 tūkst. Eur 3 metams. 2018 m. parama suteikta 5 oro linijų bendrovėms, kurios atidarys naujus skrydžių maršrutus ar padidins skrydžių dažnį jau esamuose maršrutuose. Aviakompanija *Wizz Air* pradės skraidyti maršrutu Kaunas–Turku (Suomija) ir maršrutu Palanga–Dortmundas, LOT vykdys skrydžius iš Kauno į Varšuvą, o *Georgian Airways* skraidys iš Vilniaus į Tbilisį. Tuo tarpu *Norwegian Air Shuttle* padidins skrydžių dažnį iš Vilniaus į Stokholmą, o *Air Baltic* iš Palangos ir Vilniaus į Rygą ir taip prisidės prie Lietuvos pasiekiamumo oro transportu užtikrinimo.

Naudos atnešė ir gerokai išplėstas kryptių žemėlapis – verslo atstovams, Lietuvos ir užsienio keleiviams buvo pasiūlytos net 99 kryptys. Didžiąja naujiena tapo egzotiškosios Artimųjų Rytų ir Vidurio Azijos kryptys. Sostinės oro vartai sujungti su Jordanijos sostine Amanu ir Kazachstano sostine Astana, o iš Kauno lėktuvai pradėjo kilti į Tel Avivą Izraelyje. Svarbiu žingsniu šiame oro uoste tapo ir gerokai sustiprintos jungtys su Italija. Dabar iš Kauno galima nusukti į Boloniją, Milaną ir Riminį. Be kitų naujų kryptių, taip pat buvo reikšmingai pagerintas susisiekimas su Ukraina. Iš sostinės oro vartų dabar galima pasiekti ir Lvovą. Iš viso 2018 m. Vilniaus oro uoste atidarytos 7 naujos kryptys (Atėnai, Astana, Korfu, Milanai, Trevizas, Lvovas, Amanas) ir 5 maršrutuose (Maskva, Helsinkis, Stambulas, Stokholmas, Ryga) padidintas skrydžių dažnis. Kauno oro uoste šiuo laikotarpiu atidarytos 8 naujos kryptys (Burgas, Riminis, Žirona, Varšuva, Turku, Tel Avivas, Bolonija, Milanai), o Palangos oro uoste dviejuose maršrutuose (Ryga, Varšuva) padidintas skrydžių dažnis. Tikimasi, kad oro uostams taikant lanksčią kainodarą ir suteikiant aviakompanijoms paramą iš valstybės biudžeto, bendromis pastangomis pavyks pagerinti susisiekimą ir iki 2020 metų bus atidaryti dar 8 nauji maršrutai, o maždaug 10-yje jau esamų maršrutų skrydžių intensyvumas padidės.

2018 m. daug dėmesio skirta darnios susisiekimo infrastruktūros, kuri didina gyventojų judrumą, mažina atokumą, plečia tarptautinį bendradarbiavimą ir turizmą, gerina verslo sąlygas, mažina neigiamą transporto poveikį supančiai aplinkai ir žmogui, plėtrai. Lietuvoje vis dar apie 7000 km valstybinės reikšmės rajoninių kelių sudaro keliai su žvyro danga. Žvyro dangos keliai sudaro 32 proc. viso valstybinės reikšmės kelių tinklo arba 88 proc. valstybinės reikšmės rajoninių kelių. 2018 m. buvo tęsiamos asfaltuotųjų valstybinės reikšmės rajoninių kelių ruožų tarp skirtingų kelio dangų („Zebrai“) programos, taip pat žvyrkelių, esančių kaimo (iki 1 tūkst. gyventojų) vietovėse ir skirtų vietiniam susisiekimui, asfaltavimo programos vykdymas.

25 pav. Išasfaltuota žvyrkelių (per metus)

Šaltinis: LAKD duomenys

2018 m. išasfaltuota 268 km žvyrkelių – mažiau negu planuota, nes dėl 67 km žvyrkelių asfaltavimo konkursų vyksta teisminiai procesai. Asfaltuojant žvyrkelių ruožus yra sudaromos galimybės užtikrinti gyvenamųjų vietovių pasiekiamumą asfaltuotais keliais, gerinti šalia kelių esančių vietovių susisiekimo ir gyvenimo sąlygas, mažinti socialinius–ekonominius skirtumus regionuose, neigiamą poveikį aplinkai ir kelių priežiūros kaštus, užtikrinamas maršruto užbaigtumas (mažinant kelių su skirtingomis dangomis ilgį),

rajoninio kelio įsijungimas į bendrą susisiekimo infrastruktūrą. Planuojama, kad 2019 m. žvyrkelių asfaltavimo darbai vyks sparčiau ir 2020 m. bus išasfaltuoti planuoti 1 654 km žvyrkelių.

2018 m. sausio 5 d. išmaniajame kelyje Vilnius–Kaunas (visame 100 km kelio ruože) įdiegta elektros instaliacija ir sumontuota įranga, skirta užtikrinti automobilių ir infrastruktūros duomenų sąveiką. Išmaniojo kelio įranga leis keisti informaciją dėl eismo sąlygų, pavojų kelyje, kelio darbų, oro sąlygų, kelio ženklų ir kt. su automobilyje esančia įranga.

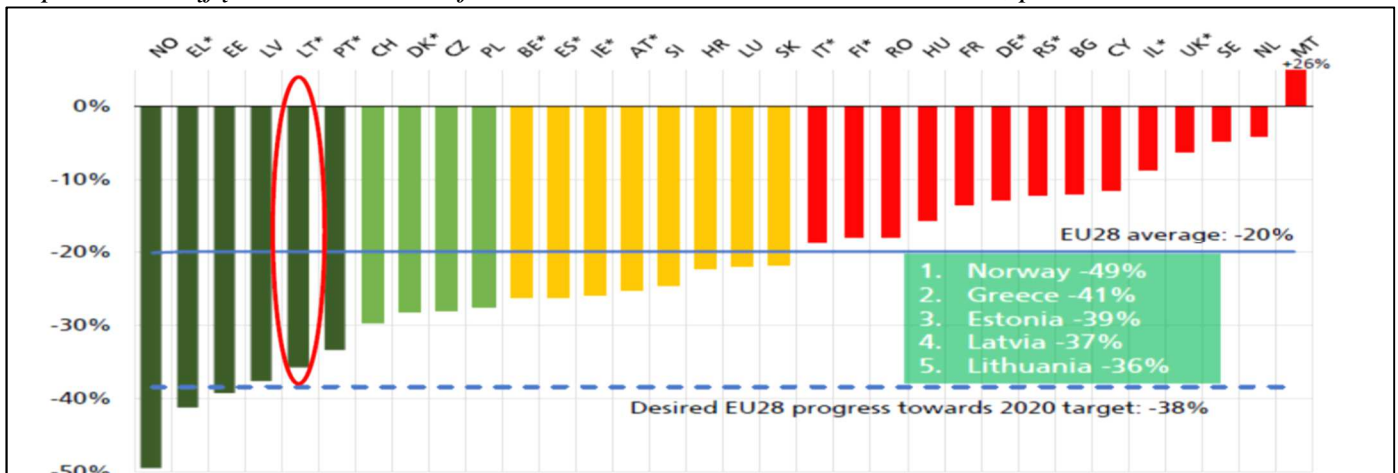
5 PRIORITETAS: Saugi valstybė

5.4. kryptis. Viešojo saugumo stiprinimas ir bausmių vykdymo sistemos modernizavimas

Eismo saugumas keliuose tebėra opi problema. Neatsakingas vairavimas, leistino greičio viršijimas, pėsčiųjų neatidumas keliuose, dalyvavimas eisme esant neblaiviam – pagrindinės priežastys, sukeliančios nelaimes keliuose. 2018 m. buvo siekiama, kad žuvusiųjų skaičius 1 mln. gyventojų neviršytų 58, faktinė reikšmė – 61 (žr. 14 pav. 13 psl.).

Tikslo nepavyko pasiekti, nors 2018 m. šalies keliuose žuvusiųjų skaičius, palyginti su 2017 m., sumažėjo 11 proc. (nuo 191 iki 170 žuvusiųjų). Policijos duomenimis, užfiksuotas žuvusiųjų eismo įvykiuose skaičius mūsų šalyje yra mažiausias per du pastaruosius dešimtmečius. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2018 m., palyginti su 2017 m., eismo įvykių skaičius padidėjo 5,0 proc. (nuo 3059 iki 3211 eismo įvykių), o eismo įvykiuose sužeistų eismo dalyvių išaugo 6,1 proc. (nuo 3566 iki 3783). Lietuvoje nuo 2010 metų iki 2018 m. žuvusiųjų skaičius sumažėjo 37 proc. ir Lietuva 2018 m. užėmė 5 vietą pagal žūčių sumažinimą ES keliuose.

26 pav. Žuvusiųjų skaičiaus sumažėjimas nuo 2010 m. iki 2018 m. ES keliuose, proc.

Šaltinis: Europos transporto saugaus eismo tarnybos 2018 m. informacija

Kaip ir ankstesniais metais, taip ir 2018 m., viena iš didžiausių problemų eismo saugos srityje buvo neblaivūs eismo dalyviai (vairavimas esant neblaiviam, neblaivių pėsčiųjų dalyvavimas eisme). Taip pat atkreiptinas dėmesys į blogėjančius dviračių motorinių transporto priemonių avaringumo rodiklius, kurie sietini su šių transporto priemonių skaičiaus augimu (populiarumu), prasta jas vairuojančių asmenų apsauga ir tai, kaip eismo dalyviai laikosi Kelių eismo taisyklių reikalavimų.

2018 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, siekdama gerinti eismo saugos situaciją šalies keliuose, pritarė Kelių eismo taisyklių pakeitimams, kuriais siekiama apsaugoti pažeidžiamiausius eismo dalyvius – pėsčiuosius ir dviratininkus, numatyti būtinus pakeitimus eismo saugai užtikrinti. Kelių eismo taisyklėse nustatyti griežtesni reikalavimai vairuotojams, jiems artėjant prie pėsčiųjų perėjų bei lenkiant dviratininkus, siekiama atsakingesnio pėsčiųjų elgesio ribojant mobiliojo ryšio priemonių naudojimą pėsčiųjų perėjose, sumažintas transporto priemonių greičių diferencijavimas ir kt. 2018 m. eismo saugai užtikrinti modernizuota Lietuvos kelių infrastruktūra, įrengtos inžinerinės eismo saugos priemonės, diegtos inovatyvios eismo saugos priemonės, kurios, tikimasi, paskatins vairuotojus kelyje elgtis atsakingiau.

2018 m. pabaigoje parengtas ir pateiktas Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstyti Valstybinės saugaus eismo gerinimo programos „Vizija – nulis“ (toliau – Programa) projektas. Programoje numatyti tikslai ir uždaviniai, kad iki 2050 m. kelių transporte nebebūtų žuvusiųjų, o iki 2030 m. žuvusiųjų kelių transporte sumažinti 50 proc., palyginti su 2018 m.

Pakeistas Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas, kuriuo įteisinta Antialkoholinių variklio užraktų sistema. Įstatyme numatyta, kad už prasižengimą vairuojant neblaiviam būtų skiriamas trumpesnis

teisės vairuoti transporto priemonės atėmimo terminas, kuriam pasibaigus atsirastų įpareigojimas transporto priemonės vairuotojui dalyvauti Vairuotojų rehabilitacijos programoje, o taip pat transporto priemonėje įrengti antialkoholinių variklio užraktų sistemą. Taip būtų sudarytos sąlygos vairuotojui neprarasti vairavimo įgūdžių ir darbo.

Parengti greičio valdymo ir įspėjimo sistemų įrengimo (dinaminių eismo ženklų) kelio A1 Vilnius–Kaunas–Klaipėda ruože nuo 10 iki 95 km techniniai projektai. 2018 m. įrengta 14-os greičio valdymo ir įspėjimo (dinaminių eismo ženklų) ženklų sistema kelio A1 ruože nuo Vilniaus iki Kauno, kelio A1 ruožo nuo Kauno iki Klaipėdos ir kelio A5 ruožo nuo Kauno iki Marijampolės. Ši sistema padės operatyviau riboti greitį pasikeitus oro sąlygoms. Pažymėtina, kad norint efektyvaus sistemos darbo, būtina dinaminių ženklų sistemą sujungti su sektorinių greičio matuoklių sistema.

Apibendrinant reikia pastebėti, kad susisiekimo sektorius turi didelį potencialą skatinti Lietuvos ekonomiką, kurti pagrindą verslo plėtrai ir svariai prisidėti pritraukiant į šalį užsienio investicijas. Siekiant gerinti sąlygas verslui ir investicijoms, per artimiausius dvejus metus Lietuvoje numatoma plėtoti kelių ir geležinkelių infrastruktūrą, būtiną patogioms transporto jungtims su šalies laisvosiomis ekonominėmis zonomis (LEZ). Geresnės transporto arterijos pasieks kiekvieną iš septynių Lietuvos LEZ, veikiančių Akmenėje, Kaune, Kėdainiuose, Klaipėdoje, Marijampolėje, Panevėžyje ir Šiauliuose. Naujomis susisiekimo galimybėmis išsiskirs Kaunas ir Klaipėda – į čia esančias LEZ ves naujos tiek kelių, tiek geležinkelių jungtys. Geriau pasiekti pramonės įmones Akmenės LEZ padės specialiai tiesiama nauja geležinkelio atšaka. Susisiekimą su Marijampolės ir Panevėžio LEZ gerins tęsiami magistralės „Via Baltica“ modernizavimo darbai, Kėdainių LEZ bus naudinga tiek netoliese einanti „Via Baltica“, tiek šiais metais numatomi rekonstruoti krašto kelių ruožai Panevėžio ir Ukmergės link.

Ateities susisiekimo sektorius neįsivaizduojamas be inovacijų ir naujų technologijų, kurios keičia tradicinį požiūrį į susisiekimą. 2019 m. numatoma steigti viešąją įstaigą Transporto inovacijų centrą, kuris skatins inovacijas susisiekimo sektoriuje. Tokio centro veikloje dalyvaus susisiekimo sektoriaus bendrovių ekspertai, kurie ieškos galimybių spręsti probleminius klausimus, dalyvis inovatyviais sprendimais, įkurs „Sandbox“ platformą, skirtą bandyti ir vystyti technologijas, organizuos dirbtuves ir skatins sektoriaus sinergiją, rengs investicijų projektus. Bendras sektoriaus idėjų generavimo ir įgyvendinimo potencialas kartu su startuolių kūrybine energija gali būti itin reikšmingas sektoriaus ateičiai.

Susisiekimo ministras

Rokas Masiulis